

DIRVA

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

6907 Superior Avenue, Cleveland, Ohio 44103.

Telephone: 431-6344

50-ti metai

Spalis - October 1, 1965

Nr. 105

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

NATO BE PRANCŪZIJOS

DE GAULLE GRASINIMAS PASITRAUKTI IŠ ŠIAURĖS ATLANTO GYNYMOSI SĄJUNGOS SUKELIA ĮVAIRIŲ MŪŠIŲ APIE TOS SĄJUNGOS ATEITĮ. — BE PRANCŪZIJOS NATO GYNYMOSI LINIJOS VIDURINĖJE EUROPOJE NETENKA GILUMOS IR PRIVERČIA NAUDOTIS ATOMINIAIS GINKLAIS NUO PIRMOS KARO MINUTĖS. — PRANCŪZIJOS VIETĄ IŠ DALIES GALETŲ UŽIMTI ISPANIJĄ, KURI NORĖTŲ BŪTI PILNATEISIU NATO NARIU.

Vytautas Meškauskas

Prancūzijos prezidentas de Gaulle graso pasitraukti iš Šiaurės Atlanto Gynimosi Sąjungos, sutrumpintai vadinamos NATO, jei toji organizacija nebus pertvarkyta į seno pavyzdžio karinę santarvę. Tokios santarvės nariai pasižada vienas kitam padėti karo atveju, tačiau taikos metu neturi jokių bendrų institucijų. Šitos pasiūlymas sunkiai priimtinas kitiems NATO nariams dėl tos paprastos priežasties, kad nūdienio karo atveju veikti reikia nuo pat pirmos jo minutės. Dar daugiau: turi būti susitarta kaip veikti jau dabar, nes atominiam karui prasidėjus turtis jau bus vėlu. Pagaliau, jei Sovietų Sąjunga, o nuo jos gintis ir buvo sukurtas NATO, tam reikalui visiems jo nariams iki šiol išleidžiant milijnišką 800 milijonų dolerių sumą, žinos, kad NATO yra karui pasiruošęs, ji ir nebandys rizikuoti karu ar juo grąsinti, reikalaujant jai naujų nuolaidų. Kitaip sakant, NATO iki šiol buvo skydas, kuris leido Vakarų Europai atsilaikyti ir persiorganizuoti. Kam ji dabar sumaiškinti ar susilpninti?

De Gaulle aiškina, kad to reikalauja Prancūzijos suverenumas. Kiekviename susijungime paprastai laimi stipresnis partneris, todėl Prancūzijos garbė ir interesai neleidžia eiti į tokias jungtines, kuriuose ji galėtų, taip sakant, ištirpti. Todėl jis prieš-

nasi integracijos procesui ne tik NATO, bet ir Bendrojoje Europos Rinkoje, neleidžia jai pasukti į kelią, vedantį prie tikros ūkinės bendruomenės sudarymo. Mat, ir čia, ūkinėje srityje, Vokietija būtų stipresnis partneris. Iš kitos pusės, glaudesnis susijungimas gal ir kenkia valstybės suverenumui ir neleidžia jos prezidentui, kaip de Gaulle, vesti "savarakiškos" politikos, tačiau jis turi ir gerų pusių: 6 Vakarų Europos valstybėms sudarius bendrą rinką, jos visos tiksliai labai atkuto, o NATO leido užmiršti sovietų pavojų. Be to atominiai ginklai ir priemonės jiems nugarbenti į taikinius yra labai brangūs dalykai neprieinami mažesnėms valstybėms. Šiuo metu visų Vakarų atominų ginklų amerikiečiai turi 96%, britai 3%, o prancūzai nepilną 1%. Savo atominės bombos prancūzai kol kas gali gabenti tik lėktuvais, kurie kiekvieną dieną darosi lengviau numušami, jiems dar nepasiekus savo tikslo.

Tačiau diskustijas dėl NATO ateities sukėlė ne tik vienas de Gaulle. Jas iššaukė ir Kennedy — Tayloro idėja pasiruošti karui be atominų ginklų panaudojimo. Jei anksčiau buvo planuojama kiekvieną sovietų pasistūmimą pirmyn atsakyti atominio bombardavimu, nuo maždaug 1961 m. buvo ieškoma būdų tokį pasistūmimą sulaukyti konvencionali-

nės kariuomenės pagalba. Girdi, ar apsimoka rizikuoti Amerikos didmiesčių sunaikinimu dėl kokio nors Turkijos kempelio ar naujo Vakarų Berlyno suvaržymo? Tai buvo vanduo de Gaulle malūnui: gali būti tokia situacija, kada Amerika ir Sovietija susilaikys nuo atominų ginklų viena prieš kitą panaudojimo ir tokiu atveju Europa būtų palikta savo pačios likimui.

Čia reikia atsiminti, kad kiekvienas atominis ginklas, įeinąs į NATO apginklavimą, nors ir pačio mažiausio kalibro, yra laikomas po "dvigubą raktą" — jis gali būti panaudotas tik JAV prezidentui ir tam kraštui, kur jis laikomas, sutikus. Priemonė šių susijungimo priemonių toks leidimas gali būti suteiktas per nepaprastai trumpą laiką. Teoretiškai tačiau galima situacija kurioje JAV prezidentas dėl pavyzdžiui, grasinimo sunaikinti Amerikos miestus, gali atsilaikyti duoti tokį leidimą. Tuo atveju europiečiai neturėtų jokios

naudos iš jų teritorijoje laikomų atominų ginklų. Tada sovietai galėtų išnaudoti savo armijos skaitlinį pranašumą, nes iki šiol Europos valstybės, turėdamos galvoje amerikiečių pranašumą atominėje srityje, nematė prasmės didinti savo konvencionalinės kariuomenės skaičių.

Be to yra dar viena galimybė. Tuo atveju, kai amerikiečiai ir sovietai, susitarę ar nesusitarę, susilaikytų nuo atominų ginklų panaudojimo vieni prieš kitus, sovietai vis tiek galėtų prieš Europą panaudoti savo 800 vidutinio tūlumo raketų su atominiais užtaisais, jau dabar nutaikytų į Vakarų Europos miestus. Prieš tą gresmę europiečiai neturi jokio atsakymo. Jų baimė sumažinti buvo sugalvota tarptautinio atominio laivyno idėja. Jis turėtų 25 laivus, kiekvienas apginkluotas po 8 Polaris raketas. Laivų įgulas sudarytų mažiausiai trijų tautybių jūrininkai. Kadan-

(Nukelta 1 2 psl.)

86 SVARAI BILJETŲ PARUOŠTI
LAPKRIČIO 13 MANIFESTACIJAI

Aštuoniasdešimt šeši svarai -- 20 su viršum tūkstančių -- biljetų į lapkričio 13 dienos manifestaciją, pagamintų Madison Square Garden administracijos, jau gauti ir jų paskirstymo centre prasidėjo didžioji darbų metė. Atsakingas paskirstymo vedėjas yra New Yorko Liet. Bendruomenės vadovybės narys V. Padvarietis.

Bilietai skirstomi po kelias dešimtis, kelis ar keliolika šimtų ir siunčiami vietiniams manifestacijos komitetams bei paskiriems užsiskantiems asmenims. Biljetų kainos -- \$3,00 žemutinėse eilėse ir pakiloje prieš estradą, \$2,00 pirmojo aukšto šoninėse eilėse, \$1,00 balkone. Biljetuose įrašytas oficialus manifestacijos pavadinimas: "Lithuanian, Latvian and Estonian Freedom Rally -- Sponsored by the Committee to Restore Lithuanian's Independence". Tuo pabrėžta lietuvių iniciatyva bei organizacija ir visų pabaltiečių dalyvavimas. Biljetus savo tarpe platina ir latviai bei estai.

Biljetus perka ne tik tie, kurie patys rengiasi lapkričio 13 d. būti salėje, o ir "simboliniai manifestantai", negalintieji atvykti, bet bilieto įsigijimu išreiškiantieji savo solidarumą su manifestuosiomis. Tolimesnėse nuo New Yorko kolonijose jau yra atvejų, kur ištisos šeimos tuo sumetimui apsirengia bilietais.

Bilietai yra svarbiausias pajamų šaltinis manifestacijos išlaidoms mokėti ir draugė tai yra

regimas ženklas dalyvavimo viename bendro nusistatymo dėl Lietuvos patvirtinimo.

Dėl tų abiejų priežasčių svarbu, kad bilietai būtų išpirkti, ir kad už juos būtų atsiskaityta dar prieš manifestaciją iš anksto, tai yra, iki lapkričio pradžios. Vietiniai komitetai atsiskaitinę už parduotus biljetus ko greičiau, maždaug kas savaitę per visą spalio mėnesį, ligi bilietų platinimas bus baigtas. Bilietai užsakomi per KLN raštinę (29 West 57 St., Tenth Floor, New York, N.Y. 10019) arba tiesiai per paskirstymo centrą, šiuo adresu:

Mr. V. Padvarietis, 24 1/2 Ten Eyck St., Brooklyn, N.Y. 11206.

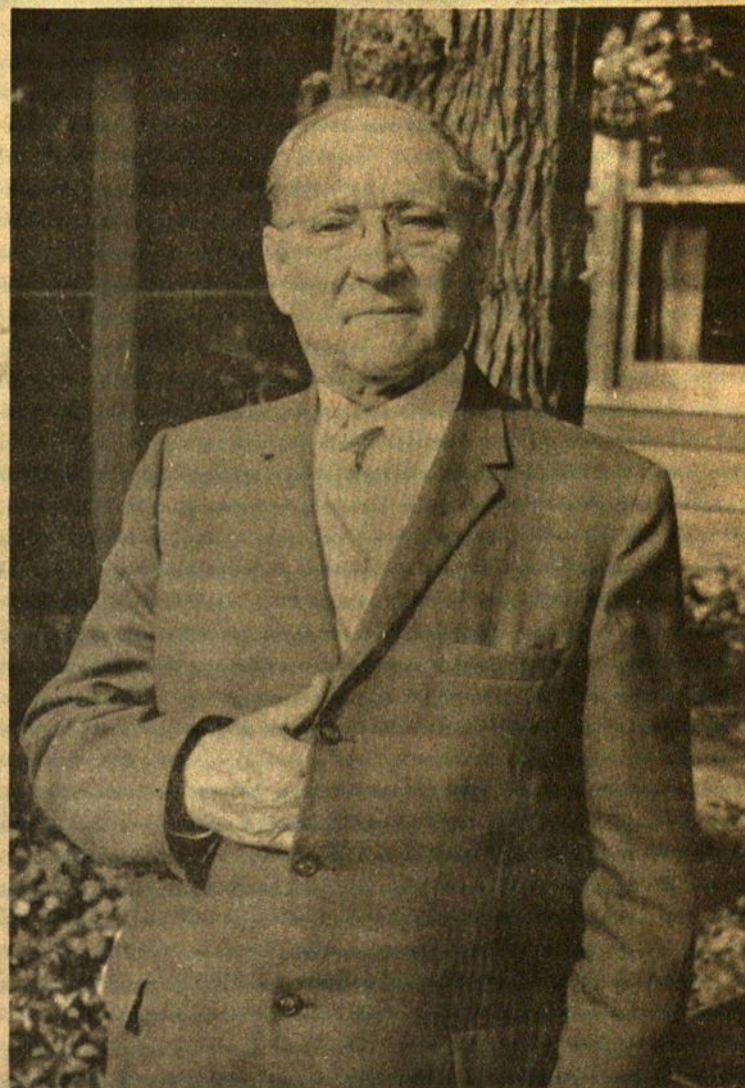
Komitetams bilietai siunčiami atsiskaitytinai, o paskiriems asmenims, užsiskantiems mažesnius kiekius, atsilyginimą prideda prieš užsakymo. Atsiskaitant nurodoma, kiek bilietų yra nupirkti "simboliniai manifestantai": tvarkytojams reiks žinoti, kiek parduotų, bet neužimty vietų jie galės užleisti manifestaciją remiantiems svečiams.

Kitas darbščių "bičių avilys" kas vakarą iki išnačių dūzgia Klevečų namuose, 76-13 85 Rd., Woodhaven, N.Y. Iš čia baigiama siuntinėti 20,000 atsišaukimų "AR GIRDEJAI, kas bus lapkričio 13" paskiriems asmenims.

Jau trečią dieną nuo darbo pradžios šiame "pogrindyje", pasėkmės pradėjo rodytis KLN

(Nukelta 1 8 psl.)

Mirė Laisvės Varpo pradininkas

Praeitą savaitę, rugsėjo 25 d., mirė adv. Jonas Bagdžiūnas-Borden, sulaukęs 83 metų amžiaus. Vėlonis buvo Vilties Draugijos šimtininkas, Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos narys ir iki pat paskutinės gyvenimo valandos rėmė Lietuvos išlaisvinimo veiklą. J. Bagdžiūnas-Borden paskutiniiais metais, pasitraukęs į pensiją, gyveno savo ūkyje netoli Chicagos. Nulūdime paliko žmoną Elena, sūnų ir dvi dukteris. Palaidotas Šv. Kazimiero kapinėse.

Adv. Jonas Bagdžiūnas - Borden

Rugsėjo 25 d. mirė adv. Jonas Bagdžiūnas - Borden, 83 m. amžiaus.

Adv. Jono Bagdžiūno vardas siejasi su Lietuvos Laisvės Varpu. Tai siejasi su Chicagos tautininkais Balučiu, Olu ir daugybe kitų stovėjusių pirmose eilėse su patriotais lietuviais, ir visa jų veikla lietuvių tautos ir Lietuvos reikalais per keletą dešimtmečių.

1919 metų pavasarį, kai buvo ruošiamasi Versalio konferencijai, tautininkai sumanė šaukti dar vieną lietuvių seimą Lietuvos bylos reikalu, bet kitos srovės nepritarė, net boikotavo tą seimą. Seimą atlaikė tautininkai vieni, Chicagoje.

Šis seimas nutarė pasiųsti į Versalio konferenciją tada buvusį Lietuvos redaktorių B.K. Balutį, kuris ir dabar yra Lietuvos ministru Britanijoje. Antras svarbus sumanymas-padovanoti Amerikos lietuvių vardu Lietuvai istorinį Laisvės Varpą. Seimui aukų suplaukė virš \$8,000, Laisvės Varpo pagaminimo ir aukyrinkimo darbui daugiausia pasišventė adv. Bagdžiūnas.

Balutis, tautininkų įgaliotas,

tautininkų Nepriklausomybės Fondo pinigais deleguotas į Paryžių ir Versalį, išvyko tų metų liepos 9 d.

Tų pat 1919 metų rugp. 30 dieną, 5,000 chigagiečių lietuvių minia susirinko Laisvės Varpo išleistuvėms. Varpo kelienei Lietuva suaukoda dar \$6,000. Dirvoje buvo talpintos nuotraukos, parodančios adv. Bagdžiūną su Laisvės Varpu.

Kai Lietuvoje Laisvės Varpas nutildytas, darbščiam patriotui Bagdžiūnui laidotuvioms lūdnai skambėjo Švč. P. Marijos Gimimo bažnyčios varpas... bet vėl dalyvaujant didelei miniai lietuvių, susirinkusių atiduoti vėloniui paskutinę pagarbą.

K.S. Karpius

Popiežius vyks
į Lenkiją?

Popiežius Povilas VI per savo trumpą viešpatavimą Vatikanėn vedė daug naujenybių. Po apsilankymo Indijoje, štai pirmą kartą istorijoje lankosi Amerikoje, o ateinančiais metais, Lenkijai švenčiant tūkstantį metų kai ten buvo įvesta krikščionybė, žada vykti ir už geležinės uždangos. Į tą jo kelionę žiūrima, kaip į naujos eros pradžią Bažnyčios santykiuose su komunistiniais kraštais.

* KUBOS DIKTATORIUS CASTRO pareiškė sušauksiąs komunistų partijos kongresą centriniam komitetui išrinkti. Tai būtų pirmas viešas tos partijos kongresas.

Be to, jis pareiškė leisias kubiečiams išvykti iš Kubos į Ameriką, jei išvykstantieji turi ten giminių.

Ta pačia proga Castro pažadėjo atskleisti paslaptį apie "draugą" E. Guererą, kurį laiką dingusį iš Kubos politinio aktyvaus.

ŠIANDIEN
IR RYTOJ

PATRANKOS AR SVIESTAS? Toks klausimas šiandien statomas Kremliuje ir sovietų vadams sunku susitarti dėl ateities politikos.

Šis klausimas jau ir anksčiau buvo statomas, bet ginklų kalimo šalininkai visad laimėdavo.

Kompartijos galyba Brežnevas iš vienos pusės, ir vyriausybės pirmininkas Kosiginas ir prezidiumo narys Podgorny iš kitos pusės turi stiprių rėmėjų, kas neleidžia priėmti prieštaringo. Brežnevas, palaikomas raudonosios armijos, pirmenybę nori duoti ginklų gamybai, kai jo pirmtakas Chruščiovas buvo susikirtęs su kariškiais, norėdamas pakelti sovietų piliečių gyvenimo lygį karinio biudžeto sąskaita. Kosiginas ir Podgorny seka Chruščiovo pėdomis, dalinai pasisakydami už ginklavinimo sulėtinimą, kad davus galimybę žemės ūkio pramonei išsikaupti iš tų vėžių, į kurias įklimpo sovietiškas ūkis.

Sovietijos ekonominė padėtis šių metų viduryje buvo žymiai blogesnė negu bet kada per paskutinius dvidešimt metų. Sovietų bet koks progresas, kad ir mažiausias, sustojo. Nors pirkėjų netrūksta, bet prekių pardavimas yra atsidūręs mirties taške ir bedarbių skaičius didėja.

Sovietija yra atsidūrusi tokioje padėtyje, kokią, anot marksistų, tegalima įsivaizduoti tik kapitalistiniuose kraštuose. Šita situacija veda ją į visišką bankrotą, arba mažiausiai į chaosą, iš kurio sunku bus išsikaupti. Sovietai jau nebegali nusišluoti bedarbę, valdžios organai yra visai pasimetę problemų sprendimuose ir nieko nedaro padėčiai sutvarkyti, galvodami, kad bėgantis laikas geriau leis pamatyti.

Sovietai nenori pripažinti, ką vakarų ekonomistai jau seniai suprato, kad plati liberalizmo politika gali derintis su diriguojama investavimo politika. Kremlius vis laikosi savo suparalizuotos ekonomijos ir praranda paskutinę galimybę būti padėties šeimininku.

Kas ateityje laimės, Brežnevas su generolais, ar Kosiginas su "liberalų" grupe, praeis daug laiko, kol galės atstatyti padėtį. Ir tai galės turėti pasekmių į vėles ir užsienio politiką.

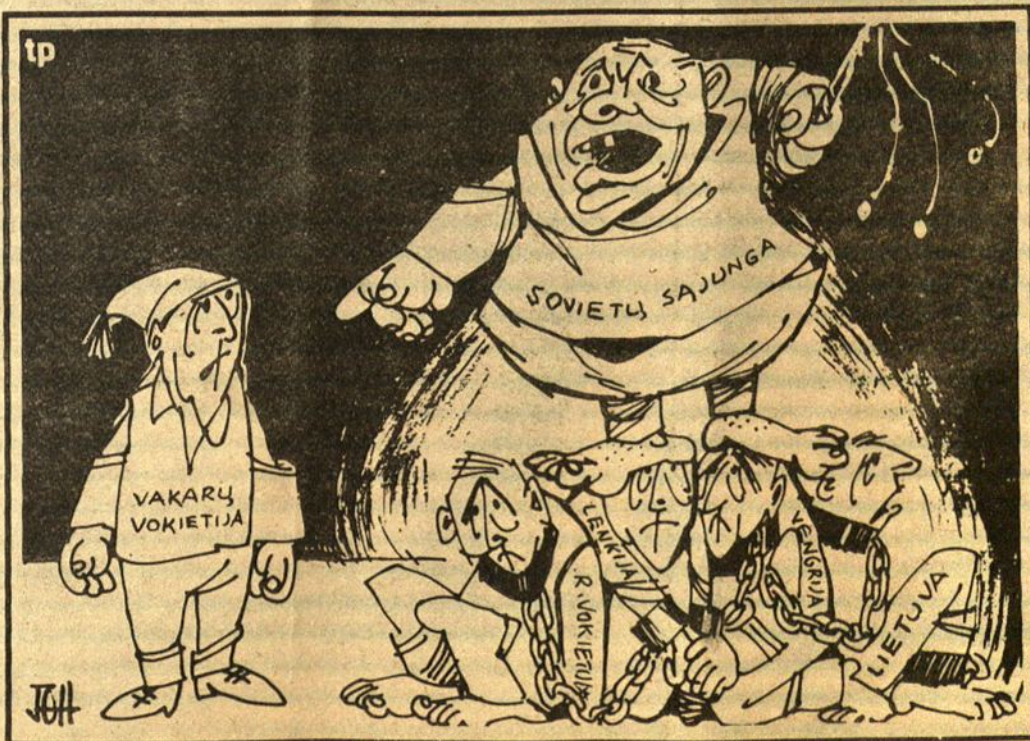
★

PALECKIO "vyriausybės" kultūros ministras Juozas Banaitis, viename provincijos mitinge susitikęs seną pažįstamą kleboną, barą ji:

-- Kaip jūs, kunigai, drįstate viešai kalbėti apie Dievą, kai kiekvienas vaikas gali įrodyti, kad jo nėra.

-- Leiskit man ir toliau kalbėti apie Dievą, -- atsakė senas klebonas. -- Ar jūs nekalbate apie komunizmą...!

(vg)

- Mes, laisvos tautos, turime likviduoti šį imperialistą!

NATO be Prancūzijos...

(Atkelta iš 1 psl.)

gi jie visą laiką plaukiotų, sovietams būtų labai sunku nustatyti jų buvimo vietą ir vienu smūgiu sunaikinti. Iš savo pusės, laivai sudarytų grėsmę sovietų taikiniams ir juos atbaidytų panaudoti savo atominis ginklus prieš Europos miestus tuo atveju, jei pati Amerika ir susilaukėtų nuo savo atominių ginklų

panaudojimo. Bet ir šiuo atveju tas Polaris raketos paleisti būtų reikalingas JAV prezidento sutikimas! Jei taip, tas pasiūlymas nustoja dalies savo prasmės, todėl į jį žiūrima be ypatingo entuziazmo. Su juo be rezervų sutiko tik vokiečiai, nes tuo būdu jie būtų surišti dar vienu būdu su Amerika, o to, bent iki šiol, jie labai norėjo.

Iki šiol kalbėjome apie grynai

kariškus sumetimus, tačiau kartu negalima pamiršti ir politinės pusės. Atrodo, kad sovietams reikalingas ilgesnis taikos laikotarpis. Girdi, jie galį patirti tam tikrų nemalonumų ir netrimto pavojaus iš Kinijos pusės, užtat kol kas Vakarų Europai ir negresia joks realus pavojus. Toks galvojimas, savaime aišku, nepadaeda pažintų suvienodinimui dėl gynybos karo atveju.

Dėl visa to galima pasvarstyti galimybes, kas atsitiks, jei de

Gaulle ar jo pėdinis iš tikro atitrauktų Prancūziją iš NATO 1970 metais. Tokia galimybė yra numatyta NATO sutartyje.

Tuo atveju NATO turėtų atsakyti nuo bet kokios vilties karo atveju nepasinaudoti atominiais ginklais. Mat, gynybos linijos Vidurinėje ir Vakarų Europoje neturėtų jokios gilumos ir tuo pačiu ten esanti kariuomenė neturėtų manevravimo galimybių. Ji būtų priversta vesti pozicijų karą. Kartu ji netektų tiekimo linijų, kurios iš Prancūzijos Atlanto pa-

kraščio uostų veda į Vokietiją. Jos turėtų būti naujai prarastos iš Belgijos ir Vokietijos uostų. Tai, žinoma, nemaža kliūtis, tačiau nugalima. Juo labiau, jei būtų apsispręsta sovietų puolimo atveju tuojau pradėti atominį karą.

Padėtis praktiškai mažai pakeistų NATO pietiniame fronte, kuris tęsiasi per Italiją, Graikiją ir Turkiją. Jei Prancūzija pasitrauktų iš NATO, beveik tikras dalykas, kad į tą sąjungą būtų priimta Ispanija, kuri dabar jau

turi tam tikrų karinių susitarimų su dviem NATO nariais: JAV ir Portugalija. Ispanija sudaro natūralią tvirtovę, kurią būtų sunku paaimti konvencionalių ginklų pagalba. Ji iš dalies atstotų tą "gilumą", kurios būtų netekta Prancūzijai pasitraukus.

Žinoma yra dar viena galimybė, kuri tam tikriems Amerikos sluoksniams yra arti širdies -- tai susitarimas su Sovietų Sąjunga. Bet tai jau kita tema. NATO tuo atveju nebūtų reikalingas.

Yra tik vienas būdas, kaip iš dolerio pasiūsti 97.9 c. į ligoninę. Būnant griežto nusistatymo, kaip išleisti likusius 2.1 c.

O esam griežti. Virėjo žygis į mūsų įstaigą įrodytų, kad neturime likučių. Tik tai kas absoliučiai reikalinga.

Nesileidžiam ir tradicijų varžomi. Jei kas pasiūlo geresnį, greitesnį ar pigesnį būdą darbui atlikti, mes bandome. Štai kaip pradėjome savo naujovišką sąskaitų mokėjimo sistemą ligoninėms. Sutaupome sau (ir jums) geroką centą.

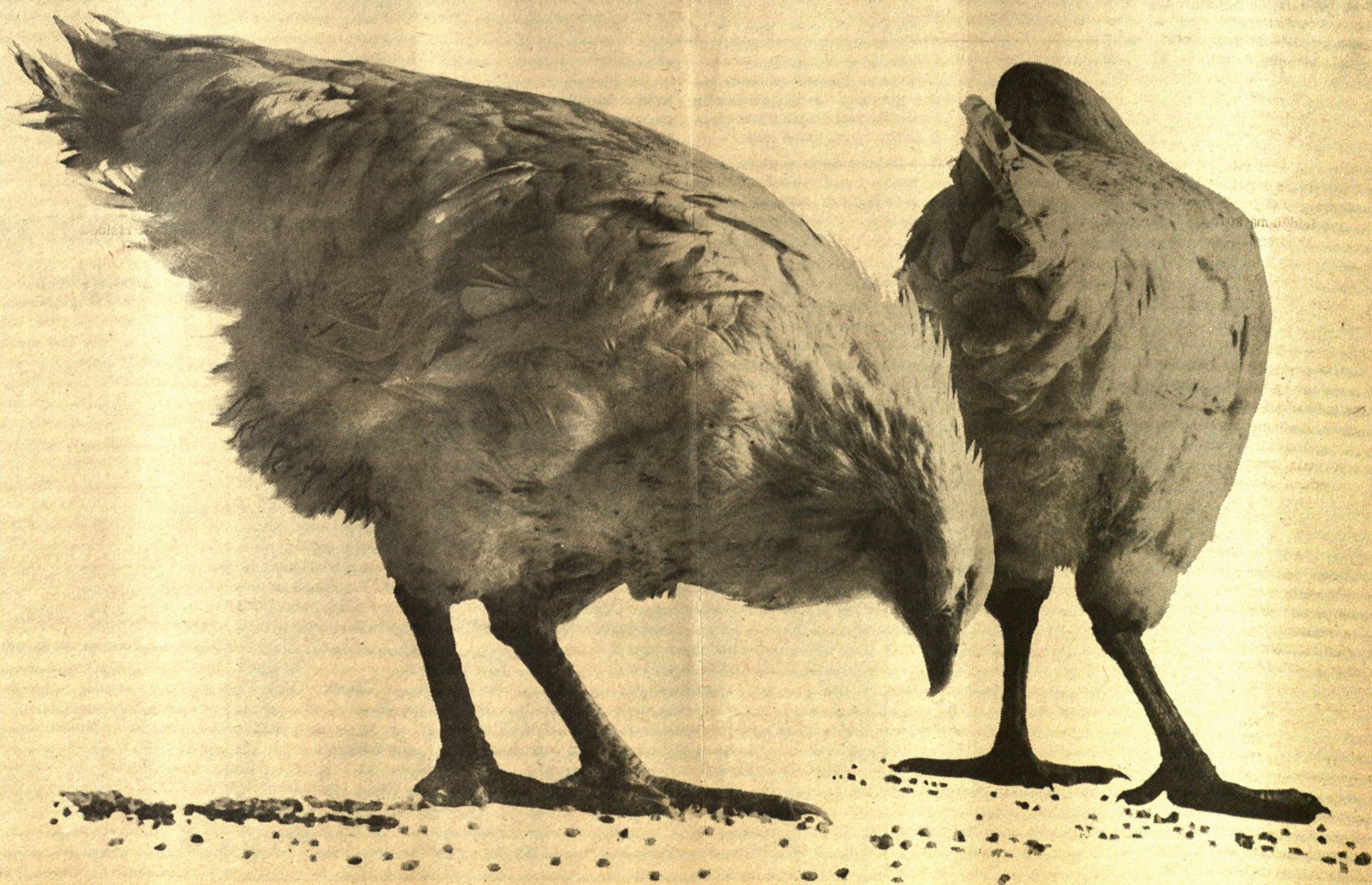
Visa tai pareina iš pagrindinės filosofijos, jog esame tam, kad padaryti vieną darbą. Kad užtikrinti jus, jog gaunate iš ligoninės tai, kas jums priklauso už jūsų pinigus. Ir mes niekad neužmirštame, kad tai jūsų pinigai.

Štai kodėl vykdome Blue Cross darbą su 2.1 c. iš dolerio.

Tai maistas viščiukams.

Blue Cross of Northeast Ohio susijungęs su Blue Shield pilnesniam jūsų sveikatos apsaugojimui.

Tik Blue Cross gražina 97 c. iš jūsų dolerio už ligoninės paslaugas. Savo snapu kertame į likusius 3 c. irgi.

DIRVA

The Lithuanian Newspaper
Established 19156907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103
Telephone: 431-6344.

Second-Class Postage paid at Cleveland, Ohio.

Published tri-weekly except Holidays and semi-weekly in July
and August by American Lithuanian Press Radio Ass'n.

VILTIS, Inc. (Non-profit).

Subscription per year \$11.00. Single copy 10 cents.

Editor-in-chief Jonas Čiuberkis.

Prenumerata metams \$11.00, pusei metų \$6.00. Dirva išeina:
tris kartus į savaitę, išskyrus šventes ir du kartus
liepos ir rugpjūčio mėnesiais.

Redaguoja:

Jonas Čiuberkis ir Vytautas Gedgaudas

Redakcinė kolegija: P. Bastys, E. Čekienė, A. Laikūnas,
R. Mieželis, V. Rastenis ir St. Santvaras.

LAIKRAŠČIŲ SAVAITĖ

Skaitantieji amerikietiška spauda jau bus pastebėję, kad čia skelbiamos įvairios "savaitės" - medvilnės savaitė, obuolių savaitė, dviratininkų savaitė ir t.t., lygiai kaip mūsų visuomenėje jau į madą įėjo "metai", to ar kito rašytojo metai, jaunimo metai, arba bendruomenės mėnuo ir vėl t.t.

Nuo spalio 10 iki 16 d. Amerikoje skelbiama spaudos savaitė. O toji spauda jau iš anksto skelbia, kad "nėra kitos tokios spaudos, kaip Amerikos spauda". Be abejo, yra žalių kur spauda tarnauja krašto vyriausybei ir, noriai ar nenoriai, vykdo vyriausybės nurodymus ir įsakymus. Kituose kraštuose spauda ribojasi savo krašto lokalinėmis žiniomis ir nesijaudina dėl to, kas pasaulyje darosi. Yra kraštų, kur spauda yra patekusi korupcijos ir papirkimų žabangose ir nebeturi jokio visuomenės pasitikėjimo.

Amerikiečių spauda, visa tai išskeldama, sako galinti su pasididžiavimu pasisakyti už tai, kuo ji tiki, nežinint politinių ar kitokių vėjų. Ji stovi už spaudos ir žodžio laisvę, nežinint kaip sunku kartaits būtų tai įgyvendinti. Ji stovi visuomenės reikalų sargyboje ir budriai saugo tos visuomenės interesus politiką ir filosofiją.

Amerika turi įtakingų, visame kontinente išpopuliarėjusių laikraščių ir žurnalų, skelbiančių garsių žurnalistų mintis. Ji turi ir visą eilę vietinių reikšmės laikraščių, tarnaujančių savos, siauresnės apimties bendruomenės interesams. Kaip ten bebūtų, Amerikoje spauda yra galinga ir įtakinga, nes remiasi laisvos visuomenės informavimo principu, savo ūkinį pagrindą sudarydama laisvos ūkinės sistemos rėmuose, nesiremiant tos ar kitos grupės parama, o tuo pačiu ir įtaka.

Nėra tai taisyklė be išimčių. Tačiau komerciniais, laisvos prekybos pagrindais gyvenanti ir tos prekybos skelbimais operuojanti spauda gali, iš tikrųjų, reikšti savo nuomonę laisvai, nevaržomai ir nepriklausomai.

Amerikiečių spauda, kalbėdama apie save, nemini kitos rūšies spaudos, kuri taip pat turi ne mažos įtakos daliai šio krašto gyventojų. Tai įvairių tautybių grupių leidžiama spauda originalia tos ar kitos tautybės kalba, kas yra ne mažiau būdinga šio laisvo ir didelio krašto gyvenime. Šioji spauda, negalėdama pasigirti milijoniniais tiražais, taip ir lieka didžiosios amerikiečių spaudos šešėlyje.

Laikraščio tiražas, jo prenumeratorių ar pirkėjų skaičius pastato laikraštį į aukštesnę ar žemesnę skelbimų vertinimo skalę. Negalėdami dideliais tiražais verstis, tautybių laikraščiai, norėdami išsilaikyti, yra priversti ieškoti kitų gyvybei išlaikyti šaltinių. Toji aplinkybė taip pat veikia į tų laikraščių turinį, jų pobūdį, jų atsakomybę. Ne beto, kad tai neveiktų ir į tų laikraščių tam tikrą priklausomybę pavieniams ar grupiniams mecenatams.

Ne vien tik lietuvių, bet ir kitų tautybių laikraščiai skelbiamsi tarnauja "visiems" tos ar kitos tautinės grupės interesams. Tačiau nesunku juose įžūrėti didesnę įvairumą, didesnę prisirišimą tai ar kitai ideologinei ar politinei krypti. Tie laikraščiai būdingi ne tik skirtinga kalba, bet ir ne mažą europelinę "mokyklos" įtaką. Tik labai retomis išimtimis tautybių laikraščiai remiasi nepriklausomu ūkiniu principu ir stengiasi išsilaikyti tiek ūkiškai, tiek ideologiniai nepriklausomais. Vienu iš tokių galė-

tume paminėti latvių laikraštį, išeinantį 2 kartus į savaitę, ir metams kainuojantį 16 dol. -- Laiks, leidžiamą New Yorke. Be abejo, tokių yra ir daugiau skaitlingesnėse tautybių grupėse.

Šalia visų kitų privatumų, tautybių grupės, kurios sugeba leisti laikraščius ir žurnalus savąja kalba, užsitarnauja vadovaujančių amerikiečių dėmesio, kaip turinčios organizuotą ir savos kultūros nepraradusią bendruomenę. Tos bendruomenės ne visuomet laikomos senomis, mirčiais pasmerktomis senienomis. Su jomis dažnai skaitomasi, o daugiausia dėmesio kreipiamas į tas, kurios sugeba išlaikyti dar ir savąją spaudą ir per ją budėti savųjų interesų sargyboje. Nėra reikalingas atsitiktikas, kad į tos ar kitos bendruomenės svorį žiūrima pro jos spaudos plėtotės ir įtakos prizmę.

Mes turime savosios spaudos "mėnesius" ir amerikiečių spaudos "savaitę" vargu įtępsime. To nelabai ir siekiame. Mūsų spaudos mėnesiai ateina ir nueina, kaip nueis tik paminėjimu ir amerikiečių spaudos savaitė.

Ne mėnesiais ir savaitėmis, o jau ištaisais dešimtmėčiais mūsų spauda kovoja ne tik už savo būvį, bet už tą poziciją, kurią ji teisėtai ir užtarnautai turi visuomenės sandaroje. Tai nėra vien tik geros ar blogos informacijos šaltinis, tos ar kitos grupės ambicijų patenkinimo vaisius, bet kartu rodiklis, kad savąją spaudą išlaikanti bendruomenė dar yra gyva, budri ir savųjų tikslų nepraradusi. Įvairių tikslų ir uždavinių labirinte lietuvių spauda vaidina svarų vaidmenį. Svarų ne tik savųjų, bet ir iš šono stebėtojų tarpe.

(J.Č.)

Dail. Česlovas Janušas su šiuo paveikslu "Mėnėsiena" 1965 m. American Artists Professional League suruoštoje parodoje laimėjo premiją. Jo kūrinių paroda įvyks Clevelande nuo spalio 17 iki 24 d. Čiurlionio namuose.

SKIRTUMAI TARP WASHINGTONO IR NEW YORKO DEMONSTRACIJŲ

V. RASTENIS

Išorinis skirtumas tarp gegužės 15 d. lietuvių demonstracijos Washingtone ir rengiamos lapkričio 13 d. manifestacijos New Yorke yra mastas: rengiamoji demonstracija planuojama maždaug dešimteriopai didesnė.

Demonstracijoms, kaip ir visoms kitoms propagandos priemonėms, galioja geležinė propagandos taisyklė: išteskė įdėti pastangų ir lėšų pakankamai aukštą minimumą, o jei tiek negali, tai verčiau nepradėk.

Propaganda yra kaip pastangos sutirpdyti ledą, esantį patalpoje, kurios temperatūra -- Farenheito nulis. Jei gali sukombinuoti tiek kuro, kad pakeltum patalpos temperatūrą bent truputį aukščiau už F32 -- kurk! Jei pajėgi tik truputį pašildyti ledas pasiliks kietas, ir kiekvienas sudegintas šakalėlis bus grynas, be tikslis nuostolis. Žinoma, jei pasieki gana arti prie tirpimo temperatūros, tai gali jaustis bent pagrįstai rizikavęs, tikėdamasis tuo kuru ir kiek reikia įsilydyti. Jei bandei tik degtukais ar krtvele šakalių didelę patalpą sušildyti -- turėjo būti iš anksto aišku, kad bandymas neturi prasmės.

Yra atvejų, kur net vieno asmens demonstracija sudaro žymaus efekto. Bet mūsų reikaluose -- tą patyrimas liudija -- mažos demonstracijos lieka lyg vienišas šūkavimas beribėj girioj. Washingtono demonstracijos mastas nebuvo iš menkųjų, todėl ji negalėjo būti iš anksto atmetama, kaip aiškiai beprasmis bandymas, nors didelės tikimybės, kad ją būtų galima pasiekti ryškaus efekto, irgi nebuvo. Ji save pateisino kitu požiūriu: ji buvo gera pratybinė mankšta kėsinantis didesniai užsimojimui -- newyorkiniam.

Ar lapkričio manifestacijos užsimojimo mastas jau pakankamai didelis bent "32 su puse Farenheito laipsniais" pasiekti -- dar neatsakyta klausimas. Bet tai toks mastas, dėl kurio, jei ir negali tvirtinti, kad bus didelės pasėkmės, tai lygiai negali sakyti, kad tai tik kelių šakalių lauželis.

Tarp mūsų kalbant, jau ir dabar galima papranašauti, kad kiekvienas, kas visai nekritiškai tikisi iš tos manifestacijos ryškių tiesioginių laimėjimų Lietuvos bylai, neapdairiai rizikuoja nusi-

vilti. Iš tiesų, -- tai grynai individuali nuomonė -- daugiausia ko galima bent apytikriai realistiškai iš manifestacijos tikėtis, tai šio tokio pramynimo takų į viešąją tarptautinę nuomonę. Bet, blogesniu atveju, ir tai gali nepasisekti, net jei manifestacija ir įvyktų tokio masto, kaip planuojama.

Tačiau, jei manifestacijos dalyvaus bent keliolikos tūkstančių masė, remiama daugelio dešimčių tūkstančių tautiečių solidarumo įrodymų -- vienas tikslas tikrai bus pasiektas: patvirtinimas sau ir įspėjimas anai pusei, kad apie kapituliaciją kovoj dėl Lietuvos nepriklausomybės nėra kalbos.

Jeigu manifestacija ir nepadarų perversmo tarptautinėje viešojoje opinijoje tą patį vakarą ar rytojaus dieną, tai ilgainiui ir čia didelė manifestacija negalės likti visiškai be pėdsakų. Todėl atrodo, jog šiame užsimojime nėra prasielkimo su tąja geležine propagandos taisykle: demonstracijos mastas užsimotas aukštesnis už "neapsimokančiųjų" žygių lygį.

DEMONSTRACIJŲ TIKSLŲ SKIRTUMAS

Gegužės 15 d. demonstracija Washingtone nešėsi svarbiausią šūkį -- Amerikos lietuvių pritarimą prezidento politikai Vietname.

Prezidento politikos vertinimas savaime nesmerktinas dalykas, ir Amerikos piliečiams tai leista. Leista ne tik pritarti, bet ir kritikuoti ar net smerkti. Kadangi apie tą pačią politiką gali būti piliečiuose įvairių nuomonių, tai natūralu, kad dėl jos gali būti ir eiti vieny kitoms priešingų demonstracijų.

Kaip Amerikos piliečių visuomenės tos nuomonės gali būti įvairios, taip ir Amerikos lietuvių nuomonės dėl prezidento politikos, ypač dėl specialios jos dalies, gali nesutapti. Gal, ir iš tikrųjų ne visai sutampa mūsų nuomonės ar bent jausmai ir dėl Vietnamo politikos. Vieniems atrodo, kad jeigu tik kur nors kas nors daroma ne paplaukui kokiems nors komunistams ar jų politiniams giminaičiams, tai jau ir gera, būtent, Lietuvai gerai. Kitiems atrodo, kad Lietuvos reikalui Vietnamo kare visiškai nieko nėra, nes nei Vietkongai -- par tizana, nei pats jų patronas Ho Šiminas pertoli nuo Lietuvos, ir dėl to jie Lietuvai nieko, nei bloga, nei gera nedaro.

Kalbama, kad bet koks smūgis kokiems nors komunistams yra smūgis komunistui, atseit Lietuvos priešui, ir kad "karo veiksmai Vietname primena amerikiečių masę, kad komunistas yra visdėto priešinys". Suprask, tas padeda įtikinti amerikiečių mases, kad Lietuva ir Amerika turi tą patį priešą, su kuriuo vienas pasaulio kampe jau karauja.

Betgi kiti lietuviai tebėra nei-

tikinti, ar smūgiai Vietkongams yra smūgiai Maskvos imperijai. Netgi bombos, krįtančios šiauriniame Vietname, krįsta ne į Maskvos imperiją. Tiesybė, ten yra ir pagalbininkų iš Maskvos su raketomis. O visdėto šiaurės Vietname mėtantieji bombas laikinai yra (bent gegužės 15 dieną tikrai buvo) įsakyti saugoti nepaliesti rusų. Maža to, Amerikos tikslas Vietname ribotas tik pietų Vietnamo išvalymu nuo komunistų partizanų, ir daugiaunieko. Jei išvalys, tai prezidentas net Ho Šiminui siūlėsi padėti. Tairgi tikrai tame kare visas "komunizmas visdėto priešinys"?

Kai dėl konkretaus reikalo yra skirtingų nuomonių, tai vienos nuomonės šūkiai turi pagrindo demonstruoti tik tos, o ne kitos nuomonės reprezentantai. Demonstrantai prieš vietnamie Amerikos politiką irgi nedemonstruoja visų amerikiečių, o tik tokių ar tokių jų grupių vardu. Tad ar teisinga ir tikslinga vienos pažiūros šūkio demonstruoti visų lietuvių vardu, kai kitiems lietuviams atrodo, jog kažin ar yra pagrindo iš viso džiūgti dėl to, kas dedasi Vietname, (ypač kas dėjos pavasarį), ir ypač ar yra kokio nors pagrindo siesti tą politiką su Lietuvos laisvės sąjonėmis.

Washingtono demonstracijos motyvai buvo suprantami: rūpėjo atkreipti dėmesį į save, (atseit į lietuvių) ir rūpėjo tai padaryti tuojau. Vietnamo klausimas, sprendžiant skubomis, rengėjams turbūt atrodė aktualiausias dalykas, kuriuo galima "užsikabinti" ir pasirodyti, kad, žinai, mes, lietuviai, ne tokie, kaip anie niekadėjai, kurie dėl Vietnamo nemalonių prezidentui daro. Taigi, būk ir mums malonus, pone Prezidente...

Galėjo tas pasirodymas būti taip ir priimtas, bet galėjo būti pagaltota ir taip, kad -- ar tai nepanašų į farizejaus pasivylimą, jog jis ne toks nusidėjėlis kaip muitininkas?

Štai dėl to iš šalies kaitam ir atrodė, kad tada tas demonstracijos tikslas bus buvęs pasirinktas neapsvarsčius visų implikacijų. Dėl to ir buvo lietuvių, kurie, nors ir galėjo Washingtono demonstracijos dalyvauti -- nebūdami nei rusų, nei Ho Šimino, nei apskritai komunistų simpatikai -- visdėto susilaikė. Demonstracija dėl to nesugrįuvo, pušėtinai pasisekė (be apčiuopiamų laimėjimų ir be žalos).

New Yorko demonstracijos šūkis -- visai kas kita. Jei Jungtinės Tautos ir laikytumėm "trefną" instituciją (gero sugyvenimo su sovietais simboliu), tai demonstracijos tikslas gij nėra girti J.T. politiką (kaip Washingtono prezidento politiką), o pakartoti visiems, kad -- "kaip jūs ten beįsisukinėtumėt!" -- lietuviai tebepalaiko Lietuvos nepriklausomybės reikalavimą.

Čia lietuvių išelvijos masėje nuomonių skirtumo, galima sakyti, nėra, neskaitant, žinoma, labai aiškiai iš tos masės išsiskyrusios ir joje įtakos neturinčios grupelės. Todėl čia nėra abejojėnės, kad tokių šūkio demonstruoti kaip tik ir tinka lietuvių vardu.

Prisideda latviai, estai, bet prisideda tik todėl, kad tuo pačiu atsikvėpimu čia kalbama ir apie Latvijos bei Estijos nepriklausomybę. Čia rengiamas būti ne kiekno nors kito politikos vertintojai (kibiceriai), o patys savo politinio tikslo siekėjai. Kalbam čia ne apie demonstracijų naudingumą, o apie jų tikslą, jų šūkio skirtumą.

Toliau: Lapkričio manifestacija ir žygių senate.

REQUEST RECORD

Naujausios ir gražiausios autentiškos lietuviškos ilgo grojimo plokštelės. Nepriimkite jokių pakaitalų.

Žiūrėkite REQUEST gamybos plokštelių krautuvėse arba reikalaukite katalogų rašant:

REQUEST RECORDS, INC.

66 Mechanic St.
New Rochelle, N. Y.

NOTICE!

MAXIMUM
BANK
INTEREST
RATE
ON SAVINGS
DEPOSITS4%
PER
YEARTAUPYMO ĮNAŠAI GAUTI IKI SPALIO
10 IR LAIKOMI BENT METŲ
KETVIRTĮ. NĖS NUOSIM-
ČIUS NUO SPALIO 1 D.

Society NATIONAL BANK

"BANKAS SIEKIĄS JUMS PASISEKIMO"
MEMBER FEDERAL DEPOSIT INSURANCE CORPORATION

J. Pautienius

Mėlynieji kalnai

MODERNĖJANTIS PAUTINIUS

Kanados Liet. Katalikų Moterų Džos Šv. Jono Krikštytojo Lietuvių parapijos skyrius rugsėjo 25-27 d. Torontoe, viršum Tėviškės Žiburių esančioj salėj suruošė dail. Juozo Pautieniaus dailės darbų parodą.

Ši dail. J. Pautieniaus paroda Torontoe ir tojoj pačioj salėj -- iš eilės jau antroji, nes pirmiau prieš septynetą metų -- torontiškiams jis buvo aprodęs savąjį meną. Gi iš viso per pastaruosius 15 metų dail. J. Pautieniaus surengtų solo parodų -- ši esanti 25-oji.

Per tą laiką dail. J. Pautienius yra žymiai pakitėjęs. Nors pats eina senyn, bet jo darbai -- jaunėja, modernėja -- nešasi į dabar madon [augus] abstraktizmą, nors ir ne kraštutinį. Jis ir pats sakosi esąs nuosaukius abstraktistas. Ir tai tiesa, nes jo ndieniai darbai -- vienai linkei prislopintą realizmą, o kiti -- į semi-abstraktizmą.

Žitrovas, žvelgdamas, kad ir į šioj jo parodoj išstatytą "Kalmis ateinantį rudenį", dar gali mintyse kęstis paliešti rankomis rudens spalvomis nužertus rudenėjančius lapus, bet jau lapų, kaip tokių, (realizmo prasme), veiki visai nebėra...

Gi tarp kitų darbų jau kai kur sunku beišpėti, ką tas ar kitas paveikslas vaizduoja, nepasigėlėjęs paruoštu paveikslų sąrašui su jų pavadinimais. Sakysime, kad ir paveikslas nr. 9 -- Pavasaris. Nelengva jau įsivaizduoti pavasarį, nepasiskaičius kataloginiam sąrašui, nes jis -- toks apsiniaukęs, mažai pavasariškas. Tokia nuotaika atklydo į šį paveikslą, matyt, todėl, kad šio paveikslas dažai -- gal daugiau maišyti su abstraktizmo esencija...

Dail. J. Pautienius savo pri-

gimtini, vis dėl to, yra tikrasta-pytojas, nors savo gyvenime nuo tapybos buvo nutolęs ir, bene, dvidešimt metų visiškai nieko netapė. Paskiau, sugrįžęs į dailės darbų pasaulį, jis pasidarė ieškotoju -- eksperimentalistu ir tame laikotarpy perėjo bent kelias fazes, vedančias nuo ryškaus realizmo, ligi (kaip jis pats sako) nuosaukius abstraktizmo. O gal ir ši fazė dar ne paskutinioji -- kas žino? Gilioj senatvėj -- gal dar pamatysime J. Pautienius ir kraštutinio abstraktisto ro- lė?...

Visuose ieškojimuose dail. J. Pautienius buvo ir tebėra ypač

Pranys Alšėnas

ištikimas spalvų derinimui. Jo spalvos -- tarpusavy nesipiauna arba paveikslų nuotaukos neatšaldo, todėl paveikslai visuomenės mėgiami ir noriai perkami.

Jo paveikslų kūrimo technika (špachtelizmas) taip pat žitrovams patraukli. Kraunant dažus ant tapybinio peilio -- špachtelio ir spaudžiant juos prie drobės -- padaro paveikslus tarytum kapitalinius, tvirtus ir masyvius spalvų tonais. Dabar gi, prieš šios technikos, dailininkas pradėjęs naudoti ir dar vieną (mišrų) būdą. Pvz. jis krauna dažus špachteliu ir pasigėlbia... nykščio (piršto) galu. Tai jam neblogai

pasiseka atvaizduoti pusiau abstrakčius rudenėjančių medžių lapus, kurių žitrovui jau nebeknie-ti rankomis paliešti, kaip kad realiai tapytu. Mat, į "sumodernintus" lapus žitrint, reikia jau pasigėlėti ir vaizduote...

J. Pautienius -- daugiausia gamtovaizdžių kūrėjas. Čia jo stiprybė. Portretai ar kompozicijos -- ne visi vienodai jam nusi-seka, nors jis kultivuoja ir pastarųjų žanrų tapybą.

Kad ir šitoj parodoj -- Torontoe, tarp išstatytų 20-ties darbų, daugiausia gamtos vaizdai: Wasagos (Kanados vasarvietės) gro-žis, Aukšinis rudenėlis, Rudens pradžia, Ruduo, Mėlynieji kalnai (ties Montrealiu), Uolos ir kt.

Į antrą dieną po parodos atidarymo, jau buvo parduota penketas paveikslų. Kaip sekėsi iki galo su kūrinių pardavimu -- rašančiam šias eilutes nėra žinoma.

Šios parodos paveikslų serijoj naujausi darbai, tik vienas jų -- "Karvutės" (palyginimui) buvo iš 1952 metų. Visi kiti tapyti Kalifornijoje, Chicagoj ir kanadiškėj Wasagoj, sesers O. Jonaitienės vasarnamio kieme arba viduj.

TRUMPAI IŠ VISO PASAULIO

* AMERIKIEČIŲ MARINŲ priversti trauktis vietkongo partizanai neima su savim vietnamiečių belaisvių, o palieka juos -- nukirstomis galvomis.

* JAV VYRIAUSYBĖS vyr. kontrolės įstaiga yra užsimojusi imtis reikiamų žygių korupcijai, kyšininkavimui, išieškojimams patikrinti naujai įsteigtoje organizacijoje ir įstaigose, kaip War on Poverty, Job Corps, Community Action Programs.

* SOV. S-GOS GINKLŲ transportai į Š. Vietnamą eina sklandžiai, sutikus su kiniečių sąlygom už tranzitą per R. Kiniją apmokėti -- šveicarų frankais.

PLANINGAS TAUPYMAS

MOKA GERUS DIVIDENDUS! PRADĖK TAUPYTI ŠIANDIEN!

• Pinigų taupymui nereikia užsinešti. juos galite atsiųsti paštu, nes mes apmokam visas pašto persiuntimo išlaidas.

• Dabartinis dividendas 4½% išmokamas du kart per metus.

MUTUAL Federal SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION OF CHICAGO

2212 WEST CERMAK ROAD ■ CHICAGO ■ VI 7-7747

OFFICE HOURS: Monday, Tuesday, Friday 9 to 4; Thursday 9 to 8; Saturday 9 to 1; Wednesday closed.

JOHN J. KAZANAUSKAS, President

AŠ BUVAU ŠNIPAS

Elyesa Bazna

(4)

Gimus dukrai, Mr. Busk pradėjo mažiau rūpintis tarnybiniais reikalais ir nebeparsinešdavo slaptų bylų iš ambasados. Tuo pačiu laiku aš pradėjau domėtis naujai pasamdyta aukle Mara, kurią Mrs. Busk atsivežė iš Istanbulio. Jai galėjo būti trisdešimt metų, juodbrūvė, graikėti ir pastebėjau, kad ji ieško draugystės. Iš Mrs. Busk pasikalbėjimo su vyru sužinojau, kad naujoji auklė buvo nelaimingai nutraukusi savo sužadėtuves, todėl greitai nemesianti tarnybos, nes neturinti kur pasidėti.

Nuėjęs pas Marą radau ją nuliūdusią ir paklausiau: -- Gal galėčiau kuo padėti? Ar jus kas nuskriaudė? -- Iš kur jūs tai žinote, -- paklausė ji nustebusi.

-- Aš jaučiu, kad jūs esate nelaiminga.

Greitai aš įsitikinau, kad tarnaudamas pas Mr. Busk nieko nelaimėsiu. Man reikėjo įsitaisyti pačioje ambasadoje. Iš kitytarnų sužinojau, kad ambasadorius Hugh Knatchbull-Hugessen ieško kambarinio. Vieta buvo viliojanti. Bet jei aš pats prašysiuos, tai mažai vilties jį gauti. Reikia, kad ambasadoriui mane rekomenduotų pats sekretorius Busk. Ir aš išdirbau veiklos planą.

Marai paskyriau pasimatymą Kavaklidere parke. Ten nuėjau pirmą kartą, nes aš nemėgstu vaikščioti po parkus.

-- Kaip malonu čia pasivaikščioti, -- pasakiau Marai, paėmdamas už rankos. -- Aš čia dažnai ateinu. Man patinka vienuma. Ji man leidžia svajoti ir teikia ramybę.

-- Jums patinka gamta? -- paklausė Mara prisiglaudama.

Aš jai papasakojau, kad seniau šitame parke augino vynuoges. Ir kaip tik dėl tos priežasties turkų vynes šiandien vadinamas "Kavaklidere", nors jau seniai iš čia dingę vynuogynai. Visa tai aš buvau sužinojęs skaitydamas Ankara -- Palas vynu kortą.

-- Jūs žinote daug įdomių dalykų, -- pasakė Mara.

Aš atsikliau liūdna šypsena.

-- Aš nežinau viena, kad greitai apleisiu dabartinę tarnybą.

-- Kodėl? -- nustebė ji. -- Mr. Busk labai patenkintas jumis.

-- Aš išeinu dėl jūsų, -- pasakiau nusišukdamas į šoną.

-- Aš nesuprantu, -- nustebusi paklausė Mara.

-- Tai nesvarbu, -- pasakiau jai. -- Nesirūpinkite manimi. Reikia, kad aš pasitraukčiau... Atleiskit man...

Ir aš nuėjau neatsisukdamas.

Mara buvo sujaudinta ir kitą dieną paprašė manęs, kad mes vėl susitiknėme "mūsų parke". Aš priešinausi, norėdamas parodyti, kaip aš kovojau su savo jausmais, pagaliau sutikau ir Maros akys nusvito.

Mes atsisdėme ant suolo parko aukštumoje ir Mara manęs tuoj paklausė:

-- Kodėl jūs norite pasitraukti iš tarnybos?

-- Jūs tai žinote, -- atsakiau.

-- Visai ne!

-- Visos moterys tuos dalykus jaučia.

-- Pasakykit man visvien.

Aš jai pasakiau, kad buvau vedęs, bet iš pirmo žvilgsnio į ją įsimylėjau ir nedrįsdamas ardyti jos ramumą, nusprendžiau geriau pasisąlinti.

Po vėno kito žodžio mes susiglaudėme arčiau, pažadėdami vienas kitam, kad prižiūrėsime savo jausmus. Tačiau mūsų žvilgsniai sakė priešingai.

-- Mara, tu turi suprasti, -- pasakiau jai.

-- Taip, -- atsakė ji tyllai padėdama savo galvą ant mano pe-

ties.

-- Yra viena išeitis.

-- Kokia?

Mes neturime gyventi po tuo pačiu stogu. Girdėjau sir Hughes ieško kambarinio. Pakalbėk atvirai su Mrs. Busk. Pasakyk, kad mudu nenorime vienas kitą nelaimingu padaryti. Ji supras. Galbūt jos vyras rekomenduos mane pas ambasadorių. Mr. Busk nenorės, kad jo tarnai slapstai mylėtūsi.

-- Jei tu dirbsi pas sir Hughes, mes galėsime kartu nuo karto pasimatyti? -- paklausė Mara.

-- Ar tu manai kad tai bus protinga? -- paklausiau.

« EL NILO » LTDA.

GANADERIA — AGRICULTURA

AV. JIMENEZ No. 5-38

TELEFONO: 431-547

APARTADO AEREO 4233

CABLES "SIRUTIS"

BOGOTA, D. E.

'GYVULININKYSTĖS KLUBO' PROJEKTAS

Turėdami platesnius žemės plotus, kurie tinka gyvulininkystei ir kurie randasi civilizuotoje zonoje, norime bandyti išvystyti sekantį projektą: --

1. Žemės kiekis: -- apie 5,500 hektarų (apie 14,000 akrų), daugumoje mažai palinkusios plokštumos ir apaugusios vietine žole. Aišku, turi ir sodintos žolės apie 1,000 hektarų. Yra apie 500 hektarų miškų, keli ežeriukai, viena didelė upė (keturguba kaip Nemunas) ir kelios mažesnės. Keli namai, vanduo namuose, elektros šviesa ir kiti įrengimai. Kalbamoje žemėje galima išlaikyti apie porą tūkstančių galvijų; dabar turime apie 600 ir greitai nupirksime dar apie 400. Galvijai yra mišrūs-Bramos, Charbray ir tipo Santa Gertrudis. Tai gi, ūkis dirbs su apie 1,000 galvijų. Žemės dokumentai yra visi tvarkoje ir garantuota nuosavybė. Be to turime apie 12 arklių ir greitai nupirksime dar apie 10.

2. Vieta: -- Nuo Bogotos, Kolumbijos sostinės, apie 250 kilometrų. Ligi artimiausio miestelio apie 10 kilometrų (Puerto Lopez). Galima vykti automobiliu, busais ar lėktuvu (maži lėktuvai gali nutūpti mūsų ūkio privačiame oro uoste). Nuo Puerto Lopez Jeepu (apie valandą) ar upe -- laiveliu -- apie pusvalandį.

3. Ūkiai be minėtų dalykų dar turi porą traktorių su visais priedais, Jeepą, porą laivų su motorais bei visus darbo elementus.

4. Zona yra labai graži, rami, sveika. Tinka taipogi sportui, nes yra visokių žuvų, laukinių ančių, žernų, stirnų ir kt. Esame numatę (jei Klubas ras pritarimo) pastatyti didelį plaukiojimo baseiną ir padidinti jojamų arklių kiekį.

5. PROJEKTAS: -- Minėta žemė, apie 1000 galvijų, mašinos, esamieji ir numatytieji pastatyti namai (apie 30-40 kambarių su visais patogumais (sportinio tipo), maudymosi baseinas, sodai bei vaismedžių plantacijos kainuos US \$ 120,000 dolerių, Klubą sudarys bei vadovaus 50 pilnateisių akcininkų. Akcijos kaina išeis po \$2,400 (suma, kuri gali būti sumokėta po \$200 kas mėnesį). Taigi, kiekvienas akcininkas bus penkiasdešimtosios turto dalies savininkas. Numatomas pelnas bus aukštesnis negu 15% metinių procentų. Nepavojingas pinigų nuvertinimas, nes tuo atveju kyla gyvulių bei žemės vertė. Administracija garantuos Stasys Sirutis be specialinių išlaidų Klubui.

Asmenys, kurie turės intereso aplinkyti, apsisotiti ar net gyventi Klube, mokės jo išlaikymui po \$5,00 mėnesiui; gi Klubas išlaikys virėją, tarnaites, daržininkus ir kitus patarnautojus ir galės patiekti maistą maždaug už vieną dolerį dieną.

Taigi, ką produkuos įdėtas kapitalas (15% nuo \$2,400) gali išlaikyti Klubą narį, beveik kaip pensininką, visą gyvenimą... Visos kitos išlaidos bus labai menkos, nes visą patarnavimą duos klubas, gi kaip gėrimai čia kainuoja labai pigiai, pav. alaus butelis -- apie 6 centai, šnapas apie 10 centų, limonadas maždaug -- 2 centai ir t.t.

Visą administraciją, gyvulininkystės išlaidas bei pelną, naujų narių priėmimus (maximum 50) ir t.t. kontroliuos akcininkų komitetas.

Priėmimai į Klubą pradžioje bus daromi per St. Sirutį (Apartado aereo No. 42-33, Bogota - Kolombija), kuris siūlo pirmos rūšies Bankines rekomendacijas (The Grace National Bank of New York, 7 Hanover Square, New York ir Bank of America (Touring Club vardu -- San Francisco). Užsirašymo laikas ligi šių metų gruodžio 1 dienos. Pagėdaujami -- sportininkai ir profesionalai.

Kokios išlaidos būtų aplankant kalbamąjį -- projektuojamą Klubą: -- Speciali kaina lėktuve Miami-Bogota-Miami (ten ir atgal) apie US\$120, Bogota -- ligi ūkio, ten ir atgal kombinuojant su skridimu lėktuvu -- apie \$20,00; autobusais kelionės išlaidos sumažėtų pusiau. (Specialią lėktuvui -- prop. kainą išgautumėm Bogotoje).

Gražiausias čia laikas -- kurį vadiname vasara -- yra tarp gruodžio ir kovo mėnesių. Šiuo laiku beveik visai nelyja.

Kas gi liečia gyvulių auginimo bei riebinimo biznį -- šiandieną kalbamas biznis yra viena iš geriausių investicijų, kadangi yra pasaulinis didelis mėsos pareikalavimas ir Kolumbijos valdžia gyvulių auginimą remia bei privilegijuoja.

Klubo organizatorius ir atsakingas asmuo --

St. Sirutis

Mara prisispaudė prie manęs.

-- Aš pakalbėsiu su Mrs. Busk.

Jei Mr. Busk ką sužinojo iš savo žmonos, tai to neparodė. Man atrodė, kad mano noras pasitraukti iš tarnybos sutapo su jo planais. Jam centas buvo centu ir paskutinėm savaitėm pamatė, kad gali apsieiti be mano patarnavimų. Centrinis šildymas buvo sutvarkytas ir visi namai buvo tvarkoje. Dėl mažų pataisymų jis galėjo kreiptis į padienį darbininką ir atleisdamas mane tikėjosi sutaupti.

Už trijų dienų Mr. Busk manęs paklausė, ar mane viliotų kambarinio tarnyba pas ambasadorių sir Hughes.

-- Aš būčiau labai laimingas, -- atsakiau, -- Bet man būtų labai nemalonu, jei tai jums nepatiktų.

Jis ranka numojo, kad apie jį negalvočiau.

-- Aišku, sprendimą turės padaryti pats ambasadorius. Mes važiuosime į ambasadą. Jis nori jus pamatyti. Būkit pasiruošę už pusvalandžio.

Aš pasikėliau į viršų išsimaudyti ir nusiskusti.

Trindama man nugarą, Mara papasakojo, kad ambasadorius yra 57 metų amžiaus, buvęs Oksfordo auklėtinis ir gerai elgiasi su tarnautojais. Nuo 1939 metų jis yra ambasadoriumi Ankaroje, prieš tai tarnavo Kinijoje, Persijoje, Belgijoje. Man rengiantis, Mara išleido iš vonios vandenį ir pradėjo ją valyti.

-- Kartais aš klausiu, ar tu neturi ypatingos priežasties ieškoti tarnybos pas ambasadorių? -- paklausė ji.

Iš mano rankų vos neiškrito šukos.

-- Ką tu nori pasakyti, -- paklausiau, stengdamasis balse parodyti abejingumą.

-- Aš pastebėjau, kad tu skaitai raportus, kuriuos Mr. Busk atsineša iš ambasados.

Aš atsikliau ir pažinėjau jai į akis.

-- Ką tu darei mano kambaryje?

-- Aš buvau atėjusi norėdama tave pamatyti. Tavęs nebuvo. Ir aš radau po pagalve dokumentus...

Reiškia, ji vartė mano daiktus. Aš nepykau ant jos, nes tą patį būčiau padaręs.

-- Kodėl tu nepasakei Mr. Busk?

Ji nieko neatsakė ir aš supratau, kad joje suradau sąjungininkę. (Bus daugiau)

'AUKSO ŽĄSIES' filmas jau ant slenkščio

VINCAS SKIRMANTAS

Dar sunku tikėti, kad iš tiesų gimė lietuviškas vaidybinis filmas. Išeivijoje pirmas: spalvotas, garsinis, dviejų valandų ilgio, sutelkęs beveik visas aktyvesnes dramos aktorių jėgas, lydimas jam specialiai sukomponuotos muzikos.

Kažkada teko nugirsti posakį, kad nuo senų laikų lietuviška filmą lydi nesėkmė. Daug, esą, filmų buvę pradėta, bet nei vieno užbaigta. Todėl ir džiugu, kad darbas ištęstas iki galo, kad pakelti nepaložta, kad lietuviškas filmas išeivijoje yra jau nebe svajonė, bet įvykis faktas.

"Aukso žąsies" filmo premjera numatyta Chicagoje, gruodžio 4 ir 5 dienomis, McCormick Place Mažajame Teatre.

Liaudis seka rugio pasaką: nuo žiemkenčio iki malūno, nes duonos kepalas ant medžio neužauka. Taigi, padarykime mažą išvėją ir į filmo pasaulį, kuris ne daugeliui pažįstamas.

Darba kitose meno šakose visi maždaug įsivaizduojame. Aišku, žmonai kalbame ne apie kūrybinį fenomeną, bet apie regimąjį darbo procesą. Sakysime, knygos gi-

mimas mums atrodo šitaip: rašytojas dėsto savo mintis ant popieriaus lakšto, linotipininkas tekstą renka, knyga spausdinama, laukžiama, rišama ir štai, į mūsų rankoje. Vaizduojamės ir dailininką prie drobės, ir šokėją, miklinantį savo kūną muzikos ritme. O kaip kuriamas filmas?

Sekdami filmą ekrane, net nepastebim, kad jis sudėstytas iš mažyčių gabalėlių. Scena seka scena: vienas veidas išsiterpa į kitą, tolimas vaizdas artėja, per eina į detalę ir pan. Susidaro iliuzija, kad tatau yra natūrali veiksmo tėkmė. Tačiau tikrumoje kiekvienas vaizdo pasikeitimas yra savarankiška scena ir kiekviena scena atskirai filmuota.

Scena dažnai tėra kelių sekundžių ilgio, o, kylant veiksmo dinamikai, gali tapti net sekundės dalimi: toluose dega laivas, sąmyšis ant denio, užsiliepsvoja burė, spiegia gražuolė, blykstelė durklas...

Scenos pradžioje nufilmuojama keista, pusiau praskelta lenta. Ji atrodo, tarsi išžiodyti žvėries nasrai su dviem baltų dantų eilėmis. Nasrų viršuje užrašyta data ir scenos numeris. Staigiu judesiu lenta suglaudžiama: balti dantys "susikanda" ir pasigirsta trinkelėjimas.

Tatau bus sinchronizacijos ženklas. Ten, kur paveiksle dantys susiglaudė, garso juosta pykstelės. Nuo tos vietos abi juostos turės lygų langelių skaičių, nes garso ir vaizdo juostos yra dvynės: abi bėga po 24 rėmelius į sekundę.

Pirmiausiai režisierius sukomponuoja sceną su aktoriais. Seka scenos komanda: šviesa (išžiebia prožektoriai), garsas (įsijungia garso motoras ir anononuojamas scenos numeris), kamera (įsijungia kameros motoras), lenta (pakelti dantys suglaudžia ir lenta skubiai pasitraukia), veiksmas (pradeda veikti aktoriai).

Štai, kiek pasiruošimo vienai scenai, kuri vėliau margoje mozaikoje bus tikrai mažas, spalvotas akmenėlis...

Scenos paprastai filmuojamos ne iš eilės, bet taikantis priešudestyti šviesų ir fono, Sakysime, vieną dieną filmuojami artimieji veidai, kitą dieną plačios apimties scenos, trečią dieną gamtos vaizdai ir pan.

Taigi, filminė medžiaga, toli gražu, nėra filmas, o tik tai jo žaliava. Vėliau scenos identifikuojamos ir, sekant skriptu, dedamos į tikrąją eilę. Prasideda karpyba ir lipdyba: ieškoma tampo rešio scenų ryšio ir veiksmotės tinumo.

Tenka priminti, kad kiekviena operacija liečia ir garso juostą: kiek langelių nuo vaizdo juostos benukirptumėm, lygiai tiek reikės nugnybti ir garso juostos, idant žodis derėtų prie lūpų judesio.

Vaizdai ir žodžiai skrieja su tartiniais šuoliais, jiedviem iš šalių lekia dar du palydovai: vaizdą pastiprina garso efektų juosta (žaižba - griausmas), o dialogo nuo taiką išryškina muzikos juosta. Toliausnė darbo fazė visi garai sujungiami į vieną kompiliuotą garso juostą, kuri bus uždėta ant filmo kraštello.

Filmo pasaka baigiasi laboratorijoje. Po cheminių skiedinių ir elektronų pirties filmas pagaliau išeina į pasaulį: jaunas, blizgantis, dailiai nupraustas ir sušuikuotas...

Filmas nūnai būtų pats jauniausias s pilietis mūsų meninėje šeimoje ir "Aukso žąsis" -- pirmieji jo žingsniai. Širdį užlieja keisti jausmai, apie filmo ateitį besvajojant. Kas žino, kas žino -- gal, vėliausiai gimęs, jis užaugs į tvirtą vyrą, gal jam bus lemta nugalėti silbinius ir prajoti užkeiktus kalnus, gal jam bus lemta įveikti tris neįveikiamus darbus?

Gal jis prašnės į mūsų vaikų, gal paviliuos mūsų jaunimą, gal, keliaudamas iš miesto į miestą, iš krašto į kraštą, suartins po visą pasaulį išsibarsčiusį išeivinių būrį.

Bėgant filmo juostai, sunku nusikratyti minties, kad kažkur erdvėje, nepagauta, nepažabota

-- virpa didelė jėga, įvairiais būdais dirbdami lietuviškai, bene būsimie pamiršę pačią efektyviausią priemonę... Gyvename 1965 metais, o dažnai darbuojamės dar senais metodais.

Štai, mums siūlomi filmas, kurio galimybėmis dar nespėjome pasinaudoti: versatilis, lengvai multiplikuojamas, oro keliu pergabenamas, kiekvienu laiku pakartojamas, patrauklus plačiausiai auditorijai. Filmą nežino nuotolių: vieną vakarą jis gali svečiuotis rytiniame pakraštyje, o kitą vakarą prie Ramiojo Vandenyno. Argi bereikia geresnio talkininko?

Ei! Kad kas nutvertų už karčių tą nepagautą žirgą!

Tačiau, norint pajungti neišnaudotą filmo jėgą, reikia nepamiršti dėmesio ir jam. Net lyriškas liaudies dainų žirgelis už šimtą mylių berniui stato savo reikalavimus: "Jei pašersi avižėlėm, pagirdysi vandenėliu, tai nunešiu"...

Tiesa, filmas yra "ėdrus": jo gamyba sudėtinga, ilga ir labai brangi, tačiau už tą šimtą subatėlės mylių jis vertas pačių geriausių avižėlių ir paties tyriausio vandenėlio...

Informacinis filmas anglų kalba būtų netgi išeivijos prievolė.

Prieš kelis metus NBC tinklas buvo sinlės dokumentinį filmą apie Lietuvą praleisti per televizijos stotis. Tačiau veltui tąsyk buvo kreiptasi į daugelį įtakdnesnių išeivijos veiksmių, prašant pagalbos šio projekto įgyvendinimui. Pasitylimu -- nesi-domėtai... Net į laiškų neat-sakytą. Argi šitokia galimybė nebūtų pati įspūdingiausia priemonė prašnkti į milijonus amerikiečių? Auksinė proga, tarsi margas drugys, paplasnojo, paskrajojo ir -- nuskrido į tolimas pievas.

Panašiai gali nuplასnoti dar vienas paukštelis. Privačiųnamų rūšyje sukrautas didelės vertės lobis: 35 mm, ratai, filmuoti Lietuvoje, neišskaitomos pavarės apžvalgininko, 1934-1938 metų laikotarpyje. Medžiaga tebėra negatyvinė ir kiekvienu metu gali subyrėti į dulkes. Buvo norėta tą neįkainojamą turtą bent apsaugoti, negatyvus perfilmuojant. Tačiau ir šiuo atveju pastanga išlaikyti žūstančią Nepriklausomos Lietuvos įvykių dokumentaciją nuėjo veltui.

Kodėl buvome tokie skeptikai filmo atžvilgiu? Ar išsigandome jo gamybos kaštų? Juk nesame šykštūs ir kitiems tikslams ištekių surandame. Tikriausiai -- filmui netikėjome. Tarėme, kad žersime skatiką, tarsi tampasakų velniui į kiaurą kepurę, o tikrumoje raudonieji nužvangės, nuskambės tiklų į iškastą duobę miško glūdumoje.

Todėl su didelėm viltim pasitinkame "Aukso žąsies" žygį: gal jis pralauš abejonių ledus, gal mus visus įtikins, kad lietuviškas filmas nėra "fata morgana", bet labai reali galimybė. Gal tada sraunia upės vaga atplauks dideli ir šviesūs laivai.

Šiuo tarpu pažvelkime į "Aukso žąsies" laivo jūreivius, plaukiančius naujų žemių ieškoti: į pirmuosius "avantiūristus" auk-sinių galimybių krašte.

Aktoriai: Stasys Pilka, Zita Kevalaitytė, Algimantas Dikinis, Leonas Barauskas ir Kazys Vesselka (Chicago), Kazys Vasiliauskas ir Viltis Vaičiūnaitė (New Yorkas), Elena Dauguvietytė (Hamiltonas), Algimantas Žemaitaitis (Los Angeles), Rūta Bartėškaitė, Dalia Sibitytė, Vytautas Sabalys, Ričardas Simanickis ir Vincas Skaisgiris (Montrealis).

Tekstas ir režisūra: Birutė Pukelevičienė (Montrealis-Chicago), garsas ir sinchronizacija: Paulius Jasikonis (New Haven - Los Angeles), dekoracijos: Romualdas Bukauskas (Montrealis), kostiumai: Kazys Vesselka (Chicago), muzika: Žibbas Lapinas (Montrealis), grimas ir perukai: Stasys Ilgūnas (Rochesteris), choreografija: Aldona Valeišaitė (Chicago), garso efektai: Antanas Rimavičius (Chicago), animacija: Antanas Martinkus (Chicago).

Svarbesnius filmo kūrėjus remia dar didelis talkininkų ratas: Montrealio jaunimo būrys plačios apimties scenoms, instrumentalistai, dainininkai, įvairių sričių techniniai pagalbininkai.

Visa laivo įgula impresyvi: 78 asmenys.

Nuostabus atrodo šis vienetas: įvairus savo amžium ir patirtim, susirinkęs bendram darbui per tolimus nuotolius, pavilio-tas vienos svajonės, lyg toluoj šviečiančios jūreivių žvaigždės.

Kaip buvo įstengta darbą koor-dinuoti, suskristi tai į Montrea-lį, tai į New Haveną, filmą sin-chronizuoti Los Angeles, kostiu-mus siūti Chicagoje, perukus ga-minti Rochesteryje, kaip visa tai buvo įmanoma -- nežino šiandien nei margas karvelėlis...

COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.

Pati žinomiausia ir patikimiausia firma Amerikoje, turinti daugel metų patyrimo siūniant

DOVANAS — SIUNTINIUS Į USSR.

Gavėjas nieko nemoka. Tūkstančiai klientų patenkinti. Garantuotas skubus ir tikslus pristatymas. Visi siuntiniai apdrausti. Visuose mūsų skyriuose yra gausus aukštos rūšies prekių pasirinkimas prieinamom kainom.

Dėl informacijų ir nemokamų katalogų kreipkitės į visus mūsų skyrius.

COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.

- NEW YORK 3, N. Y. — 39 — 2nd Avenue — AL 4-5456
- NEW YORK, N. Y. 10011 — 108 W. 14th St. CH 3-3005
- BROOKLYN 11, N. Y. — 370 Union Avenue EV 4-4952
- BROOKLYN 7, N. Y. — 600 Sutter Avenue — DI 5-6808
- ATHOL, Mass. — 61 Mt. Pleasant Street — CH 9-6245
- BOSTON 18, Mass. — 271 Shawmut Avenue — LI 2-1767
- SO. BOSTON 27, Mass. — 327 W. Broadway AN 8-0068
- BUFALLO 6, N. Y. — 332 Fillmore Avenue TL 6-2674
- CHICAGO, Ill. 60622 — 2222 W. Chicago Ave. BR 8-6966
- CHICAGO, Ill. 60608 — 3212 So. Halsted St. WA 5-2737
- CLEVELAND, Ohio 44113 — 964 Literary Rd. TO 1-1068
- DETROIT, Mich. — 7360 Michigan Avenue — VI 1-5355
- GRAND RAPIDS, Mich. — 636-38 Bridge St., N. W. Tel. GL 8-2256

- HAMTRAMCK, Mich. — 11333 Jos. Campau — GL 7-1575
- HARTFORD 14, Conn. — 200 Franklin Avenue. Tel. 233-8030, 246-0215

- IRVINGTON 11, N. J. — 762 Springfield Ave ES 2-4685
- YOUNGSTOWN 3, Ohio — 21 Fifth Avenue RI 3-0440
- LOS ANGELES 22, Calif. — 960 So. Atlantic Blvd. Tel. AN 1-2994

- LAKEWOOD, N. J. — 126 — 4th Street — PO 3-8569
- NEWARK 3, N. J. — 428 Springfield Avenue BI 3-1797
- NEW HAVEN, Conn. — 509 Congress Ave. LO 2-1446
- PATERSON 1, N. J. — 99 Main Street — MU 4-4619
- PASSAIC, N. J. — 176 Market Street — GR 2-6387
- PHILADELPHIA 22, Pa. — 525 W. Girard Ave. PO 5-5892
- PITTSBURGH 3, Pa. — 1307 E. Carson Street HU 1-2750
- SAN FRANCISCO, Calif. — 2076 Sutter St. FI 6-1571
- WATERBURY, Conn. — 6 John Street — PL 6-6766
- WORCESTER, Mass. — 174 Millbury Street SW 8-2868
- YONKERS, N. Y. — 555 Nepperhan Ave. — GR 6-2781

ATVAŽIAVĘ Į CHICAGĄ
aplankykite

"69" MENO GALERIJĄ
VIRŠ 200 LIET. DAIL.
PASKUT. DARBŲ

KAILIŲ PREKYBĄ
IVAIRŪS KAILIAI

"SPARTA" atstovybę

RADIJO, RAŠOMOS IR

SKAIDAVIMO MAŠINOS

MUZIKOS NAMUS

PIANAI IR VARGONAI

Valandos: 12-8 v. v. Tel 778-0505

Sav. STASYS ORENTAS

2612 W. 69 ST. CHICAGO, ILL. 60629

Tinkami rūbai duoda gerą savijautą

DĖMESIO

Pas mus Jūs rasite vyrų pasaulį! — Mes aprensim Jūs nuo galvos iki kojų. Puikiausias pasirinkimas geriausių gaminių vyrų aprangai.

BOTANY „500“ kostiumai ir palai.
MANHATTAN marškiniai,
LEE ir DISNEY skrybelės.

Krautuvėje Jūs laukiami kasdien,
o sekmadieniais
nuo 10 iki 4 val.

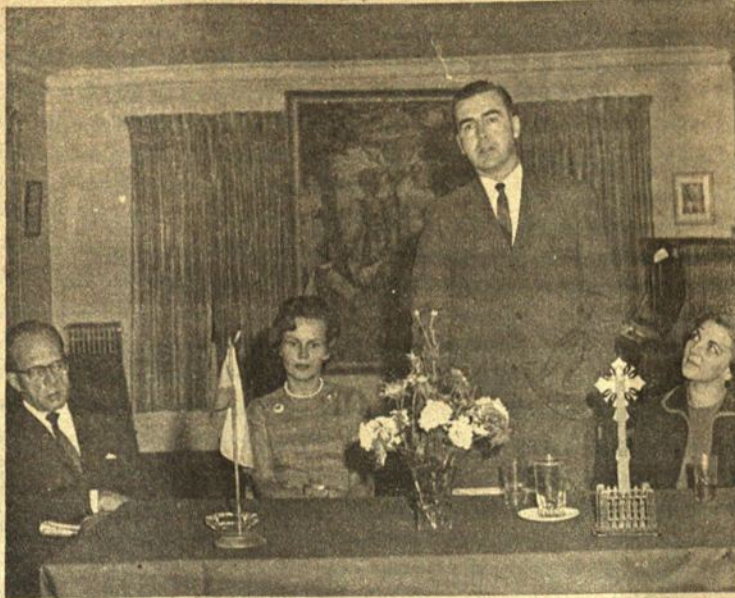
H. Seigan

VYRIŠKŲ RŪBŲ IR BATŲ KRAUTUVĖ

4640 S. Ashland Ave., Chicago 9, Ill. Telef. YA 7-1272

Čia gausite geras prekes pigesne kaina ir ilgesniam išsimokėjimui be nuosimčių!

Mandagus patarnavimas lietuvių kalboje.

Čiurlionio ansamblio namuose suruošame pobūvyje kalba kandidatas į Clevelando burmistrus Ralph A. McAllister. Prie stalo sėdi adv. J. Smetona, I. Šatkauskienė ir Mrs. R.A. McAllister. Pobūvį rengė Lietuvių Konservatorių Klubas. V. Pilodžinsko nuotrauka

McAllister paskaita lietuviams

Praeitą penktadienį Lietuvių Konservatorių Klubas paskaitininku buvo Clevelando Mokyklų Inspekcijos narys Ralph A. McAllister. Mokyklų krizės metu jis laikinai ėjo Mokyklų Superintendento pareigas ir pagarsėjo savo ramia, kieta ir garbinga laikysena. Būdamas advokatas, McAllister

negrų trukšmadariams nurodė, kad jie nėra niekeno rinkti, niekeno įgalioti, ir todėl Mokyklų Inspekcija, išrinkta visų Clevelando gyventojų, neturi pagrindo į juos kreipti bet kokio dėmesio. Konstitucija ir įstatymai yra sukurę teisingą mokyklų administracijos sistemą ir numatę me-

todus galimiams sunkumams ir nesusipratimams spręsti.

Paskaitos bėgyje McAllister paminėjo, kad paskutinių 12 metų bėgyje 143,000 baltųjų iš Clevelando persikėlė į priemiestį, o jų vieton atsikraustė 104 tūkstančiai negrų. Šitoks rezultatas didžia dalimi priklausė nuo Urban Renewal programos, kurios pasekoje daug apgrūvusių ir apleistų namų buvo nugriauta ir jų vietoje pastatyti dangoraižiai. Tų namų savininkams - negrams buvo sumokėtos už jų lūšnas aukštos kainos, ir tai juos įgalino skverbtis į baltųjų gyvenamas sritis ir ten pirkti namus. Jei užuot tuos namus nugriovusi, administracija būtų padėjusi negrams juos pasitaisyti, negrai būtų likę gyventi tuose pačiuose namuose ir dar būtų buvę dėkingi Miesto Valdybai už rūpinimąsi jais.

Baigdamas, McAllister atkreipė klausytojų dėmesį į tai, kad paskutiniu metu komunistai, jau suspėję giliai įleisti šaknis į Amerikos universitetus, sukoncestravo savo dėmesį į vidurines mokyklas tikslu užnuodyti ir vaikų širdis. Laimel, Clevelando Mokyklų Inspekcija dar laiku susigriežė ir užkirtė kelią komunistų smelkimuisi į Clevelando mokyklas.

Kalbėdamas apie komunistų pastangas neva žodžio laisvės vardu išsikvoti teisę savo agentams kalbėti universitetų ir kolegijų ribose, McAllister pabrėžė, kad jokia kita grupė tokių teisių neturi. Kodėl komunistai nenusisamdo kur didelės salės ir kodėl ten jie neįsivilioja studentų ar mokinių? Ogi todėl, kad išskyrus keletą arkliolikių puskomunistų, niekas iš studentų nesigūrus į miesto centrą komunistų pasiklausyti.

McAllister paskaita, kuriai jis buvo ypatingai gerai pasiruošęs, atskleidė eilę įdomių faktų, rodančių, kad komunizmo pavojus nėra fantastingas dalykas. Jis nuolat augs, jei visuomenė jo nesupras ir nepadės rimtų pastangų tam pavojui pašalinti, kadangi pataikavimas komunizmui yra tolygus pataikavimui vėžini ir kaip toks, veda į mirtį.

McAllisterio paskaita padarė klausytojams milžinišką įspūdį. Aiškiai matėsi, kad McAllister yra didelė asmenybė, apie kurią dar netolimoje ateityje gal daug kalbės visa Amerika. (js)

CLEVELANDO LITUANISTINIŲ MOKYKLŲ SPORTO ŠVENTĖ!

Š. m. spalio 3 d., sekmadienį, Šv. Juozapo Gimnazijos stadione, Lake Shore Blvd., prie E. 185 St., įvyks IV-sios Clevelando Lituonistinių mokyklų lengvosios atletikos varžybos ir tuomi pačiu, langvosios atletikos sezono uždarymas.

Varžybas globoja Vysk. M. Valančiaus ir Šv. Kazimiero Lituonistinių mokyklų mokytojų Tarybos ir Tėvų Komitetai.

Varžybų technišką pravedimą atlieka Clevelando LSK Žaibas.

Bendru abiejų mokyklų ir LSK Žaibo susitarimu norima šią šventę padaryti žymiai platesnės apimties negu anksčiau, įtraukiant praktiškai visus mokyklos mokinius. Tegul kiekvienas vaikas pabando atsiekti savo amžiui nustatytas fizinio lavinimosi normas. Joks specialus pasiruošimas šioms varžyboms nėra reikalaujamas.

Varžybų tvarkaraštis: 2:15 PM - 2:45 PM -- Registracija ir susiruošimas.

3:00 PM -- Šventės atidarymas ir abiejų mokyklų mokinių paradas.

Varžybos vyks šiose berniukų ir mergaičių klasėse: E (žemiau 10 m.), D (10-11 m.), C (12-13 m.) ir B (14-15 m.). Šalia tos bus keleta parodomųjų rungčių vyrų, moterų bei jaunių A klasėse.

Šios varžybos bus skaitomos kaip oficialios 1965 m. Clevelando lietuvų lengvosios atletikos pirmenybės. Jose kviečiami dalyvauti ir lituanistinėms mokykloms bei LSK Žaibui nepriklausą sportininkai.

Clevelandiečiai kviečiami atsilankyti.

Rengėjai

DETROIT

PARENGIMAI DETROITO LIETUVIŲ NAMUOSE

SPALIO 17 - 24 D. Vyt. Ogilvio meno kūrinių paroda.

SPALIO 23 D. Detroito Lietuvių Namų D-jos 3-jų metų sukties minėjimas - balius.

LAPKRIČIO 6 D. Vyt. Alanto premjera "Rožių sala".

LAPKRIČIO 28 D. Lietuvos Kariuomenės minėjimas.

GRUODŽIO 19 D. Detroito Li-

tuanistinės Mokyklos Kalėdų Eg-lutė.

GRUODŽIO 31 D. Naujų Metų sutikimas.

* PAKISTANO užs. reik. ministras Z.A. Bhuto pareiškė JTO pilnates sesijoje, kad Kašmire klausimui išspręsti reikia atitraukti iš to krašto Pakistano ir Indijos kariuomenes ir jų vietoj atsiųsti sukomplektuotą JTO karinę jėgą. Tik tokiu būdu būtų galima artimoje ateityje išspręsti Kašmire tolimesnę likimą.

KOSTAS BUTKUS

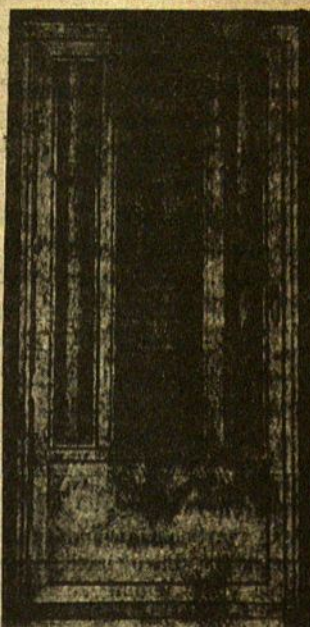
LO - KOST CO.

NAMŲ PAGERINIMO BENDROVĖ

3407 W. 71st Street

CHICAGO, ILL. 60629

Telefonai: PR 5-2781 rytais ir vakarais
LU 5-6291 bet kurio laiku.

DURYS

Kostas Butkus sukonstruotas ir užpatentuotas tvoros, langai, stogeliai, voniomos durys, krautuvų sumoderninimas ir kitą modernią namų pagerinimą. Geriausio metalo didžiausias pasirinkimas. Ruošdami ką nors pagerinti kreikite į mus ir suteiksime informaciją nemokamai, o jūs suteiksite pinigų ir gausite geresnes medžiagas ir darbą.

STATEMENT OF OWNERSHIP, MANAGEMENT AND CIRCULATION

(ACT OF OCTOBER 23, 1962: SECTION 4369, TITLE 39, UNITED STATES CODE)

1. Date of filing: September 30, 1965.
2. Title of publication: Dirva.
3. Frequency of issue: Tri-Weekly and Holidays and Semi-Weekly in July and Aug.
4. Location of known office of publication: 6907 Superior Ave., Cleveland, Cuyahoga, Ohio, 44103.
5. Location of the headquarters or general offices of the publishers (Not printers): 6907 Superior Ave., Cleveland, Ohio, 44103.

6. Names and addresses of publisher, editor, and managing editor: The American Lithuanian Press & Radio Ass'n. "VILTIS", Inc. Editor: Jonas Čiurberkis, 17422 East Park, Cleveland, Ohio, 44119. Managing Editor: Jonas Čiurberkis, 17422 East Park, Cleveland, Ohio, 44119.

7. OWNER (If owned by a corporation, its name and address must be stated and also immediately thereunder the names and addresses of stockholders owning or holding 1 percent or more of total amount of stock. If not owned by a corporation, the names and addresses of the individual owners must be given. If owned by a partnership or other unincorporated firm, its name and address, as well as that of each individual must be given).

American Lithuanian Press & Radio Ass'n. "VILTIS" Inc. (not for profit), 6907 Superior Ave., Cleveland, Ohio, 44103.

A. Laikinas — 935 Beverly Rd., Cleveland, Ohio; K. Pocius — 3908 Fir St., East Chicago, Ind.; V. Rastenis — P. O. Box 1247, Woodhaven, N. Y.; E. Cibas — 281 K St., So. Boston, Mass.; V. Vinclovas — 1903 Sunset Dr., Cleveland, Ohio; V. Blinstrubas — 6722 Bayliss Ave., Cleveland, Ohio.

8. Known bondholders, mortgagees, and other security holders owning or holding 1 percent or more of total amount of bonds, mortgages or other securities (If there are none, so state). None.

9. Paragraphs 7 and 8 include, in cases where the stockholder or security holder appears upon the books of the company as trustee or in any other fiduciary relation, the name of the person or corporation for whom such trustee is acting, also the statements in the two paragraphs show the affiant's full knowledge and belief as to the circumstances and conditions under which stockholders and security holders who do not appear upon the books of the company as trustees, hold stock and securities in a capacity other than that of a bona fide owner. Names and addresses of individuals who are stockholders of a corporation which itself is a stockholder or holder of bonds, mortgages or other securities of the publishing corporation have been included in paragraphs 7 and 8 when the interests of such individuals are equivalent to 1 percent or more of the total amount of the stock or securities of the publishing corporation.

10. This item must be completed for all publications except those which do not carry advertising other than the publisher's own and which are named in section 132.231, 132.232, and 132.233, postal manual (Sections 4355a, 4355b, and 4356 of Title 39, United States Code).

	Average no copies Each issue during Preceding 12 months	Single issue nearest to filing date
A. Total no. copies printed (Net Press Run)	5900	5900
1. Sales through dealers and carriers, street vendors and counter sales	2575	2574
2. Mail subscriptions	2870	2872
C. Total paid circulation	5395	5446
D. Free distribution (including sample) by mail, carrier or other means	250	250
E. Total distribution (Sum of C and D)	5645	5696
F. Office use, left-over, unaccounted, spoiled after printing	255	204
G. total (Sum of E & F—should equal net press run shown in A)	5900	5900

I certify that the statements made by me above are correct and complete.

JONAS ČIURBERKIS, Manager

(Signature of editor, publisher, business manager, or owner)

PETKUS

LAIDOJIMO ISTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel. GR 6-2345-6

CICERO ILLINOIS
1410 S. 50 Ave., Tel. TO 3-2108-9

TRYŠ MODERNIOS KOPLYČIOS

ST. CLAIR SAVINGS

4 1/4 %

All savings deposited through
OCTOBER 15th earn from **OCTOBER 1st**

(CURRENT RATE)

Main Office: 813 EAST 185th STREET • 26000 LAKE SHORE BLVD.
6235 ST. CLAIR AVENUE • 25000 EUCLID AVENUE
6135 WILSON MILLS ROAD

NOW 5 LOCATIONS

VIEŠĖDAMI CHICAGOJE PIRKITE NAUJOJE MODERNIOJE

PARAMA-

MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĖJE

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. Janušaitis ir J. Mažeika

ČIA GERIMUS PIRKSITE TIKRAI PIGIAI! TIK KELETAS PAVYZDŽIŲ

1. 3 Str. French Cognac 5th 4.59
2. Grain Alcohol 190 proof U.S.P. 5th 4.89
3. Armagnac Imp. French Brandy 5th 4.39
4. Riccadonna Vermouth 30 oz. Bott. 1.29

5. Zubrovka 100 proof 5th 4.75
6. Napoleon Imp. French Vermouth 5th 1.19
7. Bordeaux French Wine 5th 0.98

Be to, didžiausias pasirinkimas importuotų maisto produktų iš viso pasaulio kraštų.

STUDENTŲ SUVAZIAVIMAS

Lapkričio 27-27 d. Cleve-
lande, Sheraton - Cleveland
viešbuty, įvyks JAV Lietu-
vių Studentų Sąjungos XV
visuotinis suvažiavimas.
Visa studentija kviečiama
ir raginama šiame suvažia-
vime skaitlingai dalyvauti.

• **Clevelando Skautų ir
Skautių Tuntų Tėvų Komitetai** maloniai kviečia Cle-
velando visuomenę gausiai
atsilankyti spalio mėn. 3 d.
į šv. Jurgio parapijos salėje
ruošiamus pietus. Savo at-
silankymu paremsite gra-
žią skautiško jaunimo veik-
lą, skaniai pavalgysite mė-
giamų lietuviškų valgių, ir
turėsite progos išbandyti
savo laimę. Pietų metu,
11:30-4 val., įvyks burtų
traukimas.

Laimikiai bus: 1) Min-
kūnienės paveikslas "Sau-
lėlydis Palangos kopose",
2) Tranzistorinis radijas,
paukotas Akademikų
Skautų Sąjungos Cleve-
lando skyriaus, 3) Beržo šaka,
paaukota Staškūnienės.

Tad iki pasimatymo!
**Neringos ir Pilėnų Tuntų
Tėvų Komitetai,**

• **Dail. Česlovo Janušo**
tapybos paroda įvyks spa-
lio 17-24 dienomis Čiurlio-
nio namuose. Parodos ati-
darymas spalio 17 d., 12:30
v. Lankoma — darbo dien-
mis 6-9 v. v. šeštadienį, spa-
lio 23 d. nuo 10 v. r. iki 9
v. v. Sekmadienį, spalio 24
d. nuo 11 v. r. iki 4 v. p. p.

Parodoje bus išstatyta
virš 80 dail. Č. Janušo kū-
rinių — daugiausia mūsų
tėvynės Lietuvos vaizdų.

Rengia LB Clevelando I-
os Apyl. Valdyba.

Dail. Č. Janušo paveikslas Lietuviška kaimo pirtelė žiemą, kuris drauge su kitais jo kūriniiais bus iš-
statytas nuo spalio 17 iki 24 d. Clevelande Čiurlionio namuose vykstančioje parodoje.

Dalis svečių prie stalų vaišinasi Dirvos rudeniniame balniuje.

V. Plidžiūnsko nuotrauka

DIRVOS VAKARAS

Dirvos vakaras, suruoštas
ALT S-gos Clevelando skyriaus,
rugsėjo 25 d. šv. Jurgio parapi-
jos salėje, buvo sklandžiu, jaukiu
ir nuotaikingu rudens sezono pa-
rengimu įvadui.

Kai kurie iš svečių nuogastavo,
kad gal Dirvos sukakties proga
vyks užtęstos iškilnės su kalbo-
mis ir sveikinimais. To nebuvo,
nes rengėjai ruošė pobūvį sve-
čiams, ne savęs garbinimui. Ne-
buvo nei garbės stalų, nei iš-
skirtinių grupių — visi svečiai bu-
vo lygiai malonūs, visi stalai
buvo lygiai garbingi.

Po trumpo atdaromojo žodžio,
kurio metu buvo pranešta, kad
Dirvos 50 metų sukakties iškil-
nės įvyks gegužės 7 d. Carter
viešbutyje, prasidėjo koncertinė
dalis, kurią atliko Rytų Babicko
vadovaujamas Clevelando Vyrų
Oktetas, dalyvaujant soliste Ire-
nai Grigaliūnaitei. Pranešėja bu-
vo Ingrida Stasaitė-Bublienė. Ok-
tetas atliko visą eilę populiarios
muzikos kūrinių ir ištraukų iš
muzikaliųjų pastatymų. Okteto
programa ir jos atlikimas nepre-
tendavo į aukšto lygio muzikos ir
dainos koncertą, o puikiai pritiko
nuotaikingo vakaro aplinkai.

Šokiams grojo populiariusis
Melody Band, sugebąs šokti skū-
rin traukti visus svečius beam-
žiaus skirtumo.

Programai pasibaigus iš savo
sueigos atvyko gražūs būrys ne-
olituanų su savo svečiais iš Chi-
cago ir kitur. Jaunimas daugelį
svečių užimponavo savo išimtinai
kultūringa ir santūria elgsena.

Svečių tarpe buvo ne tik jau
anksčiau minėti ALT S-gos val-
dybos nariai su pirm. inž. J. Jur-
kūnu iš Chicago, bet visa eilė
malonių dalyvių ir iš kitų mies-
tų bei kontinentų, kaip, antai,
ponai Čiurlioniai iš Australijos,
dr. A. Jasys iš Columbus, prof.
M. Gimbutienė iš Los Angeles,
ponai Stuogiai ir eilė kitų.

Clevelandiečių svečių tarpe,
šalia gausiai atsilankiusių Ohio
Lietuvių Gydytojų D-jos narių,
buvo veik visa PLB vadovybė —
p. St. Barzdukas, inž. A. Nas-

vytis su poniu, p. Lenkauskie-
nė ir dr. E. Lenkauskas, J. Sta-
niškis.

Visų svečių čia neišvardinsi,
tačiau malonu pastebėti, kad į tą
parengimą susibūrė visų mūsų
politinių srovių ir organizacijų
vadovybės ir nariai. Tai gražus
ir sveikintinas ženklas tolimes-
nio bendradarbiavimo kelyje.

Laimėjimams buvo skirti 2
paveikslai ir pora Salamander fir-
mos batų, skirtų sav. B. Gražu-
lio. Jaunosios dailininkės Pen-
kauskaitės paveikslą laimėjo A.
Raulinaitienė, dail. Lelio paveik-
slą — p. Kaunas, o batus — p.
Garmienė.

Vakaro šeimininge buvo p. Na-
vickienė.

ALT S-gos Clevelando sky-
riaus valdyba dėkoja visiems sve-
čiams savo gausiu atsilankymu
prisidėjusiems prie Dirvos pa-
rėmimo, visiems uoliems talki-
ninkams ir talkininkėms prisidė-
jusiems darbu ir auka.

Atskira padėka priklauso po-
nion s, paaukojusioms skanių tor-
tų: Stuogienei, Rastenienei,
Pračidenei, Garmienei, Staškū-
nienei, Orintienei.

Dirvos sukakties proga keleta
svečių įstojo į Vilties draugiją,
ar įteikė savo auką Dirvai. Šie
rėmėjai bus skelbiami atskirai.

Vakaro techniškiems darbams
vadovavo ir patys uoliai dirbo
šie ALT S-gos valdybos nariai
ir jų talkininkai: Vl. Blinstrubas,
K.S. Karpius, St. Lukoševičius,
V. Stuogis ir J. Čiuberkis. Jiems
talkininkavo B. Rekus, Vasiliaus-
kas.

Didžiausią svečių susodinimo
naštą kantriai nešė Vilties d-jos
įždininkas Vacys Vinclovas.

• **Social Security įstaigos**
Clevelande vedėjas J. R.
Pederson praneša, kad 15½
milijonų "medicare" apli-
kacijų išsiuntinėjimas pen-
sininkams vyksta sklan-
džiai ir visi suinteresuotie-
ji gaus ne vėliau gruodžio
mėn.

Kartu siunčiamos ir in-
formacinės knygtės apie
draudimą nuo ligų pagal
naująjį įstatymą.

Pagal išsiuntinėjimo
tvarką gali atsitikti, kad

vyras gaus informaciją ir
aplikaciją anksčiau už žmo-
ną. Bet dėl to nereikia rū-
pintis, nes siuntinėjama pa-
gal senos aplikacijos pen-
sijai gauti įteikimo datą ir
numeraciją.

Pensininkai, gyveną Cle-
velando rytinėje dalyje,
įvairių informacijų reika-
lais gali kreiptis į Social
Security įstaigą — 10613
Euclid Ave.

* Šį **ŠEŠTADIENĮ** spalio 2 d.
5 val. p.p. A. Nasvyčio namuose
įvyks Clevelando lietuvių inžin-
ierių ir architektų susirinki-
mas. Kviečiamos dalyvauti ir
ponios.

Surinkimui parengtas A. Nas-
vyčio pranešimas: "Planetinio
sankrūvio pavary pažanga". Pra-
nešimą papildys modelių ir fil-
mos rodymas.

* **MOTERŲ SĄJUNGOS** 36 ku-
pos susirinkimas įvyks šį sek-
madienį tuoj po 10 val. pamal-
dų Naujosios Parapijos salėje.
Narių dalyvavimas būtinas.

• **SLA 14 kuopos narių**
pirmasis rudens meto susi-
rinkimas įvyks spalio 5 d.
Lietuvių salės svetainėje.
Bus aptariami dienos reika-
lai, svarbiausia patiekti iš-
samūs pranešimai apie SLA
Aukšinio Jubiliejaus paren-
giamuosius darbus.

Kuopos nariai prašomi
šiame susirinkime būtinai
dalyvauti, prisidėti prie
kuopos reikalų aptarimų ir
užsimokėti užvilkintus sa-
vos apdraudos mokesčius.
Prašoma įsidėmėti šį pra-
nešimą, nes paskiri kvieti-
mai nebus siunčiami.

Ta pačia proga praneša-
ma, kad sekantis kuopos
narių susirinkimas įvyks
tik gruodžio 7 dieną, kuris
bus skiriamas SLA 14 ku-
pos valdybos, išdo globėjų
ir kitų pareigūnų rinki-
mams 1966 metams.

Susirinkimų pradžia 7
val. vak.

• **L. V. S. Ramovės** Cle-
velando skyriaus narių in-
formacinis susirinkimas į-
vyks spalio 3 d., 12 val.
(sekmadienį), Lietuvių sa-
lėje. Skyriaus valdyba pra-
šo narius kuo skaitlingiau-
siai dalyvauti.

RALPH S. LOCHER LAIMĖJO
53,6%

Clevelande įvykusiuose pirmi-
niuose rinkimuose į burmistro
postą Ralph S. Locher išėjo lai-
mėtoju, surinkęs 50,645 balsus.
Jo oponentas McElroy, daugelio
nustebimui, surinko 43,791 balsą.
Pasirodo, kad daugelis negrais ap-
gyventų apylinkių balsavo už Mc
Elroy, tuo pareiškiant protestą
prieš burmistro politiką.

Paskelbus laimėjimą, R.S. Lo-
cher pareiškė turėjęs sunkiai
kovoti, kad laimėjus rinkimus lap-
kričio mėn.

* **EDVARDAS KATALINAS** leng-
vai laimėjo pirminius rinkimus
savo 21 apylinkėje, tuo pačiu au-
tomatiškai įeidamas į sekančią
miesto tarybos kadenciją.

• **Apdraudos reikalais** ge-
riausius patarnavimus gau-
site kreipdamiesi į **Z. Obe-**
lenį tel. 531-2211.

• **Išnuomojamas butas** 5
kamb. viršuj, 1214 E. 81 gt.
(prie KOSCIUSKO gt.).
Prieinama kaina. BE VAL-
KŲ! (104-105)

**GERAS VIENOS
ŠEIMOS MŪRINIS
NAMAS NAUJOS
PARAPIJOS RAJONE**

3 miegamieji, geri kili-
mai, naujas gazo pečius ir
naujas mūrinis 2-jų auto-
mobilių garažas. Visai arti
prie Neff Rd. ir E. 185.

ŠIRVAITIS
Wm. T. Byrne Real Estate
1535 Hayden Ave.
MU 1-6100 — įstaiga,
KE 1-4080 — namai
(105-107)

7219 HECKER

Vienos šeimos namas su
3 garažais. 2 jų nuomojami
po 11 dol. į mėnesį. Alumi-
nijum apkaltas. Geras pir-
kinys pradedantiems.

Skambinkite nedelsiant.
GENE TIMM REALTY
Tel. AT 1-6554
(105-108)

KEEP...

X

AUGUSTUS G. PARKER

CHIEF JUSTICE

of

CLEVELAND MUNICIPAL COURT

Election Day — November 2, 1965

Naturally
**SUPERIOR
SAVINGS**
SINCE 1909
13515 EUCLID AVE.
6712 SUPERIOR AVE.

HOME and
REMODELING
LOANS
....
INSURED SAVINGS

JAKUBS & SON

FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo

6621 Edna Avenue
EN 1-1763

936 East 185th St.
KE 1-7770

**JAU PARDUODAMI
BILIETAI**
**METROPOLITAN
OPERA
NATIONAL COMPANY**
THRILLING VOICES — 130
ARTISTS

Wed. Eve. Oct. 13	Madama Butterfly
Thurs. Eve. Oct. 14	Cinderella
Fri. Eve. Oct. 15	Susannah
Sat. Mat. Oct. 16	Cinderella
Sat. Eve. Oct. 16	Carmen

MUSIC HALL
Box Office: Union Commerce Bank
E. 9th & Euclid Phone 621-8897
Prices \$6.50-\$2.50 Tax Exempt
Presented by Northern Ohio
Opera Assoc.
Knabe Piano Used Exclusively

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

• **Automobilio katastrofoje** sužeisti šie newyorkiečiai: V. Kopas su žmona, Ona Aleknienei sulaužyta koja ir ranka. Skėmienė ir S. Skobeikienė mažiausia nukentėjusios.

Visi paguldyti Tuxedo, N. Y. miestelio lignonė, kur praeitą sekmadienį, 11 val. ryto įvyko nelaimė, jų automobiliui nusiritus nuo greitkelio į šoną.

• **Bronė Paplėnienė** atostogauja Miami Beach, Fla. Sustoję Jazbučių Motely — 8910 Collins Ave., kuris visiškai nenukentėjo nuo praėjusio uragano Betsy.

• **Inž. Gerimantas ir Danutė** Penikai susilaukė pirmagimės dukrelės.

Penikai įsikūrė nuosavuose namuose — 54 Cawfield Lane, Melville, Long Island, N. Y.

• **Dr. Ad. Butkys ir Suzana Glazeraitė**, o ne Galzeraitė, kaip buvo klaidingai atspausdinta, susituokė rugpj. mėnesį.

• **B. Brazdžionis**, Lietuvos Dienų redaktorius, su žmona rugsėjo 24 d. iš Los Angeles buvo atskridęs į New Yorką.

• **Inž. Algis Ratkelis** iš Los Angeles, su šeima tarnybos reikalais lankėsi Washingtone, D. C.

CHICAGO

• **M. K. Čiurlionio 90 m.** sukakties iškilmingas minėjimas, ruošiamas Ameri-

kos Lietuvių Dailininkų Sąjungos, įvyks spalio 16 d., 7:30 val. p. p. Jaunimo Centre didžiojoje salėje, Chicagoje. Dail. A. Rūkštelė skaitys paskaitą — M. K. Čiurlionio asmuo ir jo kūryba. Čiurlionio kūrinių apžvalga — epidiaskopu. M. K. Čiurlionio muzika — preliudai — pianinu. Atlieka muz. A. Motekaitis.

Visuomenė kviečiama gausiai atsilankyti.

CHICAGIEČIŲ DĖMESIUI

Spalio 9-10 d.d. įvyksta Kanados lietuvių jaunimo kongresas, kuriame Chicago lietuvių jaunimas ir visuomenė turėtų kuo skaitlingiausiai dalyvauti. Norint palengvinti nvykimo sąlygas, buvo tartasi su Greyhound autobusų stotimi, dėl pasamdomo autobuso. Kelionė autobusu (delux) į Kanadą ir atgal kainuotų nuo 22-25 dol. Autobusas iš Chicago išvyktų iš Jaunimo Centro spalio 8 d. (penktadienį), 6 val. v., iš Kanados išvyktų sekmadienį vakare. Norintieji vykti autobusu, prašomi ne vėliau spalio 3 d. registruotis pas St. Ingaunį, telef. 652-5113, arba asmeniškai adresu: 1333 So. 50 Ct., Cicero.

LB Chicago apyg. jaunimo vadovas praneša, kad nesusidarius reikiamo keleivių skaičiaus, (mažiausiai 30), autobusas nebus samdomas.

* CHICAGOS SKAUTININKŲ RAMOVĖS ruošiamo vakaro me-

Susivienijimas Lietuvių Argentinoje 3 ir 4 skyriai Buenos Aires mieste surengė bendrą vakarienę pagerbimui 1965 m. išrinktos Miss Argentina Nelidos Juknaitės. Pobūvyje dalyvavo SLA pirm, inž. P. Alaskevičius, išd. B. Verbickas, 3-jo skyr. pirm. J. Kanapinskas, 4 skyr. pirm. Silijūnas, valdybų nariai Rūdis ir Muizninkas. Ta proga A. Keveza perskaitė savo parašytą ir viešniai dedikuotą eilėraštį. P. Ožinsko nuotrauka

tu bus pagerbti premijas laimėję laureatai; jų tarpe tikimasi atvykstant ir clevelandiečio laureato Myk. Venclausko, Taip pat bus pristatyti premijų fondui aukoję mecenatai. Meninėje programoje aktorai J. Čijunėlienė ir J. Raudonis skaitys ištraukas iš premijuotų scenos veikalų, o skautininkų grupė, vedama sktn. Br. Variakojienės, padainuos keletą šiai progai pritaikytų dainų. Šokių metu gros B. Pakšto orkestras. Veiks bufetas, baras.

Vakaras įvyksta spalio mėn. 2 d., 7 val. vak. B. Pakšto salėje. Įėjimas — 2 dol. Staliukai užsakomi pas sktn. V. Kučą tel. PR 8-0358.

BOSTON

• **Balfo banketas - vakarienė** su menine programa ir pasilinksminimu įvyks ši sekmadienį, spalio 3 d. Lietuvių Piliečių D-jos didžiojo auditorijai.

Šio banketo globėju yra inž. Juozas Rasy. Programą atlieka Bostono mišras choro vyrų sekstetas, ved. muziko Julius Gaidelis ir Onos Ivaškienės mažieji šokėjai. Vakarienės šeimininkė yra Ona Vaičiaitienė. Bankete dalyvaus ir pasidalyš savo įspūdžiais iš kelionės po Europą Balfo pirmininkas kun. Vaclovas Martinkus. Gros šmito orkestras. Be to, yra gautas ribotas kiekis visomis kalbomis išleistos ir gražiai įrištos Sibiro maldaknygės. Bus galima ją įsigyti.

Dalyvavimas bankete yra auka Balfo šalpos reikalui. Paremkite Balfą, o tuo pačiu vargan patekusius.

LAPKRIČIO 13

(Atkelta iš 1 ps.)
raštinėje: klūsterėjo nauja banga atsiliepių su čekiais ir didžiai pakėlė rengėjų nuotaiką, drauge ir džiugų dėkingumą Klevėčų šeimai su jos talkininkais už jų pasižventimą ir uolumą.

Darbymetė artėja prie "virimo" temperatūros ir šiuose manifestacijos rengimo centruose: Meninės programos organizavimo komisijoje, kurios vedėjas yra Henrikas Kęstutis Miklas, N.Y. Liet. Bendro. apyg. kultūros reikalų vedėjas ir Manifestacijos svečių - stebėtojų kvietimo komisijoje, kurios vedėja yra Anasztazija Umbrazaitė.

Bendruomenės N.Y. apygardos vadovybė sutiko paskirti specialią manifestacijos finansavimo revizijos komisiją, kuri tuojau ima stebėti manifestacijos pajamų tvarkymą bei išlaidų tikslingumą, ir kuri tikrins visą manifestacijos finansinę atsakomybę.

Manifestacijos meninės dalies komisija rugs. 24 d. pranešė, kad įsigalima organizuoti manifestacijai lietuvių tautinių šokių reprezentacinę grupę iš eilės JAV rytinių kolonijų šokių ratelių. Vadovaus Jadvyga Matulaitienė.

Nuo 11:30 val., į MSG besirenkančią publiką lietuviškais maršais pasitiks J. Thomas (Tamošius) vadovaujamas 15 asmenų orkestras, kuris taip pat lydės šokių programą, gros žodinių pareiškimų - kalbų protarpuose ir manifestacijai baigiantis.

Iš dail. Br. Murino parodos atidarymo Los Angeles mieste rugsėjo 12 d. Nuotraukoje dalis parodos lankytojų su dailininku. Sėdi iš kairės dail. Br. Murinas, V. Kazlauskas, J. Andrius ir O. Žadvydus. L. Briedžio nuotrauka

LOS ANGELES DRAMOS SAMBŪRIO PLANAI

Jau prieš dešimtmetį įsikūręs Los Angeles Lietuvių Dramos Sambūris tolydžio plečia savo veiklą į lietuvių koloniją. Stiprėdamas savo sąstatu, nuolatų įjungdamas į savo tarpą šviežias, iš jaunimo ateinančias jėgas, domėdamasis teatro naujovėmis, ir pasiryžęs tik lietuvių autorius interpretuoti ramos šviesoje -- Sambūris nustatė savo repertuarą ateinančiam sezonui.

Neseniai išrinktoji naujoji Sambūrio valdyba labai dėkinga mūsų visuomenei už Sambūrio veiklos rėmimą; spaudos žmonių už jų prielankumą Sambūrio darbui.

Valdybą sudaro: pirmininkas Jurgis Gliuda, sekretorius Balys Mackiala, vicepirmininkai Vladas Gilyš ir Juozas Raibys, išdininė Ema Dovydaitytė ir narė Dana Vebelinaitė.

Jurgio Gliaudos naujoji dviejų veiksmų komedija Kaukių Ballus buvo numatyta pastatyti kaip Sambūrio sezono atidarymo premjera, tačiau remiant Balfo veiklą, vaidinimas buvo užleistas Balfo vakarui. Tai bus spalio 16 d. šeštadienį, 7 v.v. Šv. Kazimiero parapijos salėje. Po vaidinimo Balfo skyrius ruošia bufetą, šokių.

Veikalo pastatyme dalyvauja daug vaidylių, kas rodo, kaip Sambūris sustiprėjo ir kiek pajėgų jis gali mobilizuoti scenos darbui. Čia pasiskirstė lygiai ir pažįstami vietos visuomenei vaidylos, ir naujai atėjusį sambūrio eiles gražus lietuviškas atžalynas. Šioje komedijoje vaidina: Ema Dovydaitytė, Vincas Dovydaitis, Vladas Gilyš, Jonas Janušauskas, Irena Keselytė, Jūratė Kvedienė, Liūdas Medelis, Žibutė Stropūtė, Kazys Šakys, Vytautas Šulaitis, Danutė Tuminaitė ir Dana Vebelinaitė.

Veikalą režisuoja Dailė Mackialienė, rež. padėjėja Stela Batkienė. Meninį apipavidalinimą tvarko (dekoracijos, šviesos efektus, kostiumų apibraižas) dail. Algis Žalūnas. Garsų ir muzikos priežiūra: Vladas Gilyš ir Balys Mackiala.

Kaip scenų talkininkai dalyvauja ir daugiau Sambūrio narių. Užimti kituose Sambūrio pastatymuose dar paminėtini: Juozas Raibys, F. Prišmantas, A. Dudienė, G. Raibienė.

Artimiausioje ateityje Sambūris patieks losangeliečiams Alės Rūtos naują dramos veiklą Ant liūnų krašto.

Veiklas bus suvaldintas vietos

SLA skyriui. Dramoje vaizduojamas lietuviškas kaimas. Autorė, imdama savo centrine figūra kaimo mokytoją, išskėlė naujus jo vaizdavimo aspektus, dar neliestus mūsų raštyje.

Numatyta pastatyti naują, dra-

RETA PROGA

įsigyti papiginta kaina Dirvos išleistas knygas.

PALIK AŠARAS MASKVOJE

B. ARMONIENĖS atsiminimai iš Sibiro, lietuvių kalboje. Knyga gausiai iliustruota retomis nuotraukomis. KAINA \$3.00

KELIAS Į KAIRĘ

ALĖS RŪTOS romanas, premijuotas Dirvos konkurse. KAINA \$3.00

DAILININKAS RAUBA

VINCO RAMONO novelės KAINA \$3.00

ALMA MATER

R. SPALIO romanas iš studentų gyvenimo Nepr. Lietuvoje. KAINA \$5.00

Visų keturių knygų bendra kaina \$14.00, bet Dirvos skaitytojai naudodamiesi knygų išpardavimo vaju, moka tik

10 DOL.

už keturias knygas.

— IŠKIRPTI —

DIRVOS ADMINISTRACIJAI

6907 Superior Avenue
Cleveland, Ohio 44103

Prašau man išsiųsti keturias knygas: Palik Ašaras Maskvoje, Kelias Į Kairę, Dailininkas Rauba ir Alma Mater, už papigintą kainą — 10 dol.

Pavardė ir vardas

Adresas

Prie šio jungiamas čekis ar money order 10 dol. sumoje.

AUKOS DIRVAI

A. Tėvelis, Hamilton 3.00
L.K. Jurskis, Riverside 4.00
A. Praškevičius, Cleveland 5.00
S. Vilinskas, Windsor 5.00
P. Penkauskienė, Cleveland 10.00
Dr. E. Mekys, Brooklyn 5.00
Dr. A. Jasys, Columbus 4.00
V. Andriušis, Boston 2.00
P. Skirmantas, Los Angeles 4.00
J. Bastys, Dorchester 1.00
K. Dudėnas, Chicago 4.00
A. Ausiejus, Boston 4.00
J. Telksnys, New York 4.00
J. Tumasa, Toronto 10.00
A. Puskepalaitis, Boston 2.00
Dr. G. Petersonas, Dearborn 5.00
R. Vadopalas, Cleveland 5.00
N. Butkienė, Bethlehem 5.00
P. Stempušis, Cleveland 3.00
A. Jonaitis, Cleveland 4.00
A. Shadbaras, Chicago 1.00
T. Gaižauskienė, Venezuela 4.00
Dr. A. Azells, Cleveland 9.00

mos konkurse pirmuotąją A. Kairio satyriniai-simbolinę komediją Viščiukų Ūkis, kurią autorius perleido Sambūriui statyti Los Angeles scenoje. Veiklas jau buvo statytas Chicagoje ir sulaukė daug įdomių ir palankių vertinimų. Ypatinai įdomus Sambūrio įėjimas į mūsų pacifico lietuvių su naujais lietuviškais scenos kūriniais.

Tolimesniuose planuose yra V. Krėvės veikalo pastatymas, literatūrinės mozaikos vakaras (kostiumai, grimas) ir Jurgio Gliados seniai planuotas, iki šiol neįvykdytas Čiurlionio pastatymas. Galvojama su Čiurlioniu atidaryti 1966 m. sezoną.

Sambūrio pastatymų parinkimai tuo tarpu ribojasi realiais arba simboliniais veikalais. Tačiau, savo ieškojimuose Sambūris numato įtraukti į vėlesnį repertuarą ir abstrakcinio teatro dalykų. Tačiau virš visko yra noras pasitenkinti tik lietuviškais autoriais. Priešingai plačiai nuomoni, kad lietuviškai scenai stokoja veikalų, Sambūris galvoja, kad lietuviškųjų veikalų pasirinkimas nuo seniausiųjų ir mūsų tradicinių (pav. Keturakis), iki subtiliausiųjų, artėjančių leserdramai vaidinimų (pav. Vydūnas) iki kietai natūralistinių (Žemaitė) ir kiek plačiai populiarųjų (pav. Vaičiūnas, Alantaš), yra pakankamas.

Sambūrietis

Inž. V. Volertas, LB tarybos pirm., aplankęs Montessori Vaikų Namelius Chicagoje, pasirašo svečių knygoje, šalia I. Kriaučeliūnienės, Montessori Draugijos pirmininkės. V. Juknevičiaus nuotrauka

Laisvės Varpo pradininkui, didžiam lietuviškųjų darbų kelėjui ir rėmėjui, Vilties Draugijos nariui ir spaudos rėmėjui

adv. J. BAGDŽIŪNUI-BORDEN

mirus, su jo šeima ir artimaisiais kartu liūdi

Vilties Draugijos Valdyba
ir
Dirvos Redakcija

A + A

ZIGMUI DOMEIKAI

mirus, Jo žmonai, sūnams su šeimomis ir kitiems artimiesiems gilaus skausmo valandoje nuoširdžią užuojautą reiškia ir kartu liūdi

Filatelistų Draugijos Lietuva
nariai